

วารสาร

สังคมพัฒนศาสตร์

Journal of Social Science Development

P-ISSN: 2774-0412 ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

E-ISSN: Vol.4 No.1 (January - June 2021)

🌀 วัตถุประสงค์

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัยนักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

๑ เจ้าของ

วัดสนธิ์(นาสน)

89 หมู่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร.075-340-043 โทรสาร. 075-340-042 E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th

๑ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต,ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพวัชรบัณฑิต,ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสุธี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ บรรณาธิการบริหาร

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ

วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาลังการ,รศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูสิริธรรมาภีรต,ผศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

พระสาโรจน์ ธมมสโร,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย หัตถา

นักวิชาการอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.กันตณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีโคราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุญโท

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา แก้วหล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิศ ยืนยง

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศิลป์ บุญทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร.ประนอม การชนะนันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร.มุกดาวรรณ พลเดช

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ดร.อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดร.สุชาติพงษ์ ทรงทอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

พ.ต.อ.พิพากษ์ เกียรติภูมิเลิศ

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๑ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี (ปราบพาล)

วัดหน้าพระบรมธาตุ

พระไกรสร ปิยสีโล (ต้นทัพไทย)

วัดสนธิ์(นาสน)

พระดิศรณ์ ธีรปญโญ (สิงห์เพียง)

วัดสนธิ์(นาสน)

พระเดช ปุญญวโร (บุญโยดม)

วัดศาลามีชัย

พระบุรีศรี เตชพล (ศรีสุข)

วัดศาลามีชัย

พระเกียรติศักดิ์ กิตติสโกโก (ข้าเกลี้ยง)

วัดศาลามีชัย

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายศักดิ์ดา หารเทศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายอภิรักษ์ คำหารพล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวบุญญาดา จงละเอียด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวทิพย์วรรณ จันทรา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ ฝ่ายกฎหมาย

นางสาวจรวพร เหมรังษี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

๑ จัดรูปเล่ม

พระบุญญฤทธิ์ ภัททจารี (ชูราศรี)

วัดสนธิ์(นาสน)

๑ โรงพิมพ์

หจก.กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

Tel. 075-466-031 Fax. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2564 เล่มนี้เป็นปีที่ 4 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index -TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารสังคมพัฒนศาสตร์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์ จะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
ตลาดโบราณ: แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน บ้านบางฉนก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ANCIENT MARKET: DEVELOPMENT GUIDELINES FOR RETRO MARKET FOR TOURISM IN BAN BANG CHANAK COMMUNITY, PAK PHANANG SUB-DISTRICT, PAK PHANANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE <i>จุฬารัตน์ สุดคง, อุดมศักดิ์ เดโชชัย, จิตติมา ดำรงวัฒนะ และเดโช แชน้ำแก้ว</i>	1
รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวารี วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 MANAGEMENT MODEL OF PROFESIONAL LEARNING COMMUNITY (PLC) AT WAWEEWITTAYAKHOM SCHOOL UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA 36 <i>ธณภูมิ มะลิกุล, พูนชัย ยาวีราข และไพโรภ รัตนชวงศ์</i>	16
การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาธ) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 DEVELOPMENT STRATEGIES FOR DUAL EDUCATIONAL ADMINISTRATION BETWEEN VOCATIONAL AND HIGH SCHOOL OF RAJAPRAJANUGROH 15 SCHOOL (WIENGKAOSAENPHUWITTYAPRASART) CONSISTENT WITH STUDY 4.0 <i>เอนก หมั่นคำลี, ประเวศ เวชชะ และไพโรภ รัตนชวงศ์</i>	36

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3** 54

DEVELOPMENT GUIDELINES OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN YOD DOI THOED THAI SCHOOL NETWORK UNDER CHIANG
RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AEA OFFICE 3

ศุภสิทธิ์ พิสัยเลิศ, พูนชัย ยาวีราช และไพโรภ รัตนขวงค์

**การปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบ
ถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอกงใหญ่ จังหวัด
นครศรีธรรมราช** 70

ADAPTING TO A NEW NORMAL LIFE OF PEOPLE DURING THE COVID 19 PERIOD:
A CASE STUDY OF AFFECTED LAID OFF EMPLOYEES IN KUANSATOR COMMUNITY
BANGROOB SUB - DISTRICT THUNGyai DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE, THAILAND

ธนเดช ชัยรักษา, สุธิรา ชัยรักษา เงินถาวร, จิตติมา ดำรงวัฒนะ และอุดมศักดิ์ เดโชชัย

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

83

ตลาดโบราณ: แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยว
ชุมชนบ้านบางฉนก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

ANCIENT MARKET: DEVELOPMENT GUIDELINES FOR RETRO
MARKET FOR TOURISM IN BAN BANG CHANAK COMMUNITY,
PAK PHANANG SUB-DISTRICT, PAK PHANANG DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

จุฬารัตน์ สูดคง

Jutharat Soodkong

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

เดโช แชน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุค เพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉนก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉนก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการร้านค้า ประกอบด้วย ร้านขนมหวาน ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม จำนวน 14 คน และ 2) ผู้ส่งเสริมการพัฒนาตลาดย้อนยุคบ้านบางฉนก ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี

*Received 25 May 2021; Revised 19 June 2021; Accepted 21 June 2021

รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม หัวหน้าฝ่ายบริการและการเผยแพร่ การท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่เทศกิจ ประธานชุมชน และผู้นำเที่ยวตลาด จำนวน 8 คน จำนวนทั้งสิ้น 22 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการ ได้แก่ 1.1) ตลาดคับแคบ แออัด มีพื้นที่จำกัด 1.2) การขนส่งลูกค้าทางรถ ทางเรือไม่คล่องตัว และ 1.3) สถานที่จอดรถลูกค้ายังไม่เพียงพอ ส่วนการบริหารจัดการตลาดย้อนยุค ได้แก่ 1) ยุคแรก มีการปรับพื้นที่ป่าชายเลนมาเป็น ตลาด ใช้ซุ้มร้านค้าเป็นเพิงหมาแห่น ตกแต่งด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น 2) ยุคกลาง เป็นซุ้มไม้ไผ่ ตกแต่งด้วยธงริ้วและ 3) ยุคปัจจุบันนี้ ซุ้มเคลื่อนย้ายได้ ตกแต่งด้วยร่มหลากสี ที่นั่งแบบห้อยขา และ 2) แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคคือ 2.1) การรณรงค์ไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ใช้ถุงผ้าแทน ถุงพลาสติก 2.2) สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และประชาชน 2.3) สนับสนุนศิลปะ พื้นบ้านเยาวชน และผู้สูงอายุ 2.4) พัฒนาอาชีพ และ 2.5) ขยายพื้นที่ตลาด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ตลาดย้อนยุค, การท่องเที่ยวชุมชน, อำเภอปากพนัง, จังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

The objectives of this research article aimed to study the following topics: 1) Problems and management of retro market for the community-based tourism in Ban Bang Chanak Community of Pak Phanang Sub-district, Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province; and 2) Development guidelines of retro market for the community-based tourism in Ban Bang Chanak Community of Pak Phanang Sub-district, Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province. The study used a qualitative research method by analyzing data from documents. The research tool comprised in-depth interviews and focus group discussions. The sample was derived from purposive sampling. The primary key informants consisted of the following individuals: 1) Shop entrepreneurs from dessert shops, restaurants, and beverage shops, totaling 14 persons; and 2) The promoters of the Ban Bang Chanak retro market development that included the Mayor, the Deputy Mayor, Director of the Social Welfare Division, Head of Tourism Services and Publication, Health Care Officers, City Law Enforcement Officers, community leaders, and market tour guides of 8 persons, totaling 22 persons. The data was analyzed using content analysis and a summary of the overall conclusion.

The results of the research showed the following results: Firstly, the problems of management consisted of the following obstacles: 1.1) The market was cramped, crowded, and located on limited space; 1.2) Transporting tourists by cars and boats was not flexible; and 1.3) Parking space was inadequate. Retro marketing management indicated the following periods: 1) The first period, the mangrove forest area was developed to build a market comprising food stands that were built with skillion roofs and decorated with locally sourced materials; 2) The middle period, the market comprised food stands that were built with bamboo and decorated with striped flags; and 3) The present period, the market comprised mobile food stands decorated with colorful umbrellas and high-raised seats. Secondly, the development guidelines of the retro market consisted of the following approaches: 2.1) Conducting a no-littering campaign and using cloth bags instead of plastic bags; 2.2) Cooperation between the state, private sectors, and the citizens; 2.3) Supporting the youth folk arts and the elderly; 2.4) Career development; and 2.5) The expansion of market areas.

Keywords: Development Guideline, Retro market, Community - Based Tourism, Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province

บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง มีรูปแบบการทำงานผ่านภาคีเครือข่ายที่เข้ามาสนับสนุนสร้างรายได้ในชุมชน เนื่องจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่ได้มุ่งให้บริการโดยชุมชนอย่างเดียว แต่เป็นการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อรองรับบุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาเรียนรู้ถึง อัตลักษณ์ที่มีเสน่ห์ของชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนสร้างรายได้ตั้งแต่ระดับครัวเรือนจนไปถึงกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นรากฐานเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย (ศิริพร สัจจามันท์, 2561) ปัจจุบันชุมชนตื่นตัวขึ้นและให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ วางแผน มีภูมิคุ้มกัน และมีความภาคภูมิใจและหวงแหนในทรัพยากรของตนเอง สืบทอดและรักษาวินัยวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนของตนและให้ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งหากทุกชุมชนเรียนรู้ที่จะดูแลบ้านตัวเองให้ดี ให้นำไปเยือน การท่องเที่ยวของประเทศไทยในระดับ

จังหวัด ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศก็จะมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริง รวมถึงการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว โดยนำรูปแบบของการท่องเที่ยวมาเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการกระจายรายได้มากขึ้น เน้นการเชิดชูทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น กระตุ้นจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) 2559)

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเป็นที่โดดเด่น (อามีเนาะ เซะอูเตต, 2559) โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายทั้งประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี และธรรมชาติที่สวยงาม สามารถนำมาสร้างเป็นมูลค่าทำให้เศรษฐกิจเติบโต และมีรายได้สูง โดยตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก ได้มีการจัดตั้งขึ้นโดยเทศบาลเมืองปากพั่น เมื่อ พ.ศ. 2558 ถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตั้งอยู่สองริมฝั่งคลองบางฉลาก มีการเชื่อมต่อกับแม่น้ำปากพั่น ขนานไปกับลำคลองอีกฝั่งเป็นตลาดที่ติดเลียบกำแพงของเรือนจำปากพั่น อีกฝั่งจะเป็นบ้านที่อยู่อาศัยที่เปิดเป็นร้านขายของต่าง ๆ ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลากจะมีความโดดเด่นในเรื่องของบรรยากาศริมคลองแบบดั้งเดิม พ่อค้าแม่ค้าต่างพากันแต่งกายย้อนยุค บรรยากาศภายในตลาดจะครึกครื้นภาษาคนที่ใส่ขนมจะเป็นเครื่องปั้นดินเผา กระบอกไม้ไผ่ ใบตอง ใบบัว และหมากจาก (เป็นชื่อเรียกของคนในภาคใต้) ซึ่งใช้ใบจากมาสานเป็นที่ใส่ น้ำ อาหารมีทั้งคาวหวาน ในราคาที่ไม่สูง และ “หมี่ผัดปากพั่น” เป็นอาหารท้องถิ่นที่ขึ้นชื่อ จากการที่ตลาดย้อนยุคได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักมากขึ้น จนกระทั่งเทศบาลปากพั่นเล็งเห็นถึงความสำคัญด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เศรษฐกิจ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และการท่องเที่ยว (สำนักงานเทศบาลเมืองปากพั่น, 2560) จากการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนที่ผ่านมายังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ไม่มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก และยังขาดการสร้างเครือข่ายความรู้ร่วมมือระหว่างชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน ทำให้ชุมชนไม่สามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดการบริหารจัดการคนและทรัพยากร รวมถึงกิจกรรมที่ไม่หลากหลายและน่าสนใจ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ตลาดโบราณ: แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพั่น อำเภอปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อบริหารจัดการศักยภาพตลาดย้อนยุค พัฒนารูปแบบของตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการ และสร้างกิจกรรมในตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลากให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนารูปร่างท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุคอยู่ได้อย่างยั่งยืน สร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับคนในชุมชนบ้านบางฉลากและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขตการวิจัย

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมของตลาดย้อนยุคชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการร้านค้า ประกอบด้วย ร้านขนมหวาน จำนวน 6 ร้าน ร้านอาหาร จำนวน 6 ร้าน ร้านเครื่องดื่ม จำนวน 2 ร้าน จำนวนทั้งหมด 14 คน และ 2) ผู้ส่งเสริมการพัฒนาตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม หัวหน้าฝ่ายบริการและการเผยแพร่การท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่เทศกิจ ประธานชุมชน และผู้นำเที่ยวตลาด จำนวน 8 คน จำนวนทั้งสิ้น 22 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับตลาดย้อนยุคชุมชนบ้านบางฉลาก มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป

1.2 เนื้อหา ได้แก่ ตลาดย้อนยุคชุมชนบ้านบางฉลาก การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ธุรกิจการท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านภาษา และวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.67 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดถือว่า แบบสัมภาษณ์มีคุณภาพนำไปใช้ได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูล

พื้นฐาน 2) สภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก และ 3) แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก

3. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 สภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก (การสัมภาษณ์เชิงลึก) และระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก (การสัมภาษณ์เชิงลึก) และสรุปโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เป็นการเปรียบจากมุมมองหลาย ๆ ด้านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพั่น อำเภอปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ได้แก่

1.1 ด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว คือ พื้นที่ตลาดย้อนยุคมีสภาพคับแคบและแออัดทำให้การรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมากไม่เพียงพอ ส่งผลให้มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว

1.2 ด้านการอำนวยความสะดวก คือ ที่นั่งกินอาหารนั่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอ และลานจอดรถไม่เพียงพอ สภาพตลาดไม่สะดวกกับนักท่องเที่ยวและการเดินจับจ่ายสินค้า

1.3 ด้านการบริการท่องเที่ยว คือ การให้บริการความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ประกอบการโดยสารถยังไม่เพียงพอทั้งจำนวนกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก

2. การบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ได้แก่

2.1 ยุคก่อตั้งตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลากคือ ยุคแรกปี พ.ศ. 2558 ในยุคนั้นทางเทศบาลเมืองปากพั่นได้มีการปรับเปลี่ยนป่าชายเลนที่รกร้างว่างเปล่ามาเป็นตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก เพื่อให้คนในชุมชนได้นำสินค้าที่มีอยู่ในชุมชนมาวางจำหน่าย ด้านการจัดการซุ้มขายของจะมีการจัดซุ้มขายของให้แม่ค้าในรูปแบบซุ้มเพิงหมาแหงน ด้าน

การตกแต่งตลาดและการแต่งกายของแม่ค้า เน้นให้แม่ค้าแต่งกายด้วยเสื้อแม่ไก่กับผ้าโจงกระเบน และมีการตกแต่งตลาดด้วยวัสดุที่อยู่ในธรรมชาติ เช่น หมวกเปี้ยว หมากจาก เน้นการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นธรรมชาติ เช่น ใบตอง ใบบัว ใบจาก กระบอกละไผ่ กะลา เป็นต้น และในช่วงแรกนั้นทางเทศบาลเมืองปากพองได้มีการจัดทำแคร่ไม้ไผ่ไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีจับจ่ายซื้ออาหารในตลาดและเดินจนเหนื่อยแล้ว ก็จะมีแคร่ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้นั่งรับประทานอาหาร และนั่งพักผ่อน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ยุคก่อตั้งตลาดย้อนยุค

2.2 ยุคการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์คือ ปี พ.ศ. 2560 - 2561 นี้จะไม่มีการปรับเปลี่ยนสภาพพื้นที่มากนักเพียงแต่การจัดระเบียบแม่ค้าให้เป็นระเบียบมากขึ้น มีเจ้าหน้าที่เทศกิจเข้ามาดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเน้นการดูแลเรื่องความสะอาดของตลาด สำหรับการพัฒนาตลาดย้อนยุคได้มีการปรับเปลี่ยน และปรับปรุงใหม่ทั้งระบบ ในโครงสร้างของตลาดย้อนยุคระบบบรรยากาศบริเวณฝั่งคลอง ชุมจะเป็นชุมไม้ไผ่แทนชุมเพิงหมาแหงน ตกแต่งด้วยธงริ้ว แต่งกายด้วยเสื้อลูกไม้ โจงกระเบน มีที่นั่งปูเสื่อ มีโต๊ะไม้ตรงกลาง เนื่องด้วยยุคกลางนี้ตลาดเปิดมาได้ประมาณ 2 ปีแล้ว เริ่มมีทำให้แคร่ ที่มีไว้ให้นักท่องเที่ยวได้นั่งทานอาหารนั้น มีการผูกพัน เนื่องจากเจอแดด เจอฝน ก็จะมีมอดมาไซ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนที่นั่งในตลาดจากแคร่ไม้ไผ่เป็น ปูเสื่อให้นั่ง แล้วมีโต๊ะไม้ไผ่วางตรงกลางเพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้วางของ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ยุคการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์

2.3 ยุคถนนคนเดินตลาดชุมชนชั่วคราวคือ เรือนจำการปากพนังได้มีการขอความอนุเคราะห์ให้เทศบาลปากพนัง ให้มีการย้ายตลาดในส่วนที่อยู่หน้าเรือนจำปากพนังมาอยู่ในหน้าวัดนันทาราม เพื่อป้องกันความไม่ปลอดภัยภายในเรือนจำ การปรับเปลี่ยนชุมชนขายของถึงจะดูว่าไม่ค่อยจะเป็นการย้อนยุคเท่าที่ควร แต่จะเน้นให้มาความทนทานมากขึ้น ซึ่งมีการพัฒนามาเรื่อย ๆ จากยุคแรกถึงยุคปัจจุบันจากซุ้มเพิงหมาแหงน มาเป็นซุ้มไม้ไผ่แยกเป็นหลัง ปัจจุบันนี้มาเป็นโครงเหล็ก มุงด้วยผ้าใบ ซุ้มขายของจะสามารถเคลื่อนย้ายได้ และทางเทศบาลปากพนังต้องการสร้างจุดเด่นให้กับตลาด เลยมีการตกแต่งด้วยร่มหลากสี และเพื่อให้เกิดความโดดเด่นมากขึ้น และได้มีการปรับให้แม่ค้าที่มาจำหน่ายสินค้าในตลาดแต่งกายด้วยเสื้อลายดอกย้อนยุค 90 ด้วย อีกทั้งยังมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่นั่งในตลาด โดยมีวิวัฒนาการด้านการจัด ที่นั่ง ซึ่งยุคแรกเป็นแคร่ไม้ไผ่ก่อน แล้วพอแคร่ไม้ไผ่ชำรุด มีการเปลี่ยนมาเป็นการนั่งปูเสื่อ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ยุคถนนคนเดินตลาดชุมชนชั่วคราว

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “ปัญหาพื้นที่ตลาดย้อนยุคมีสภาพคับแคบและแออัด ด้วยสภาพพื้นที่เป็นมาแต่เดิมเป็นบ้านคนจึงไม่สามารถขยายพื้นที่ได้” (ร้านขายอาหารที่ 1, 2564)

“เดิมที่ตลาดมีภูมิทัศน์ที่ดี มีบรรยากาศดีด้วยสองฝั่งคลอง ชุมทำด้วยไม้ไม่มีการ ตกแต่งด้วยธงริ้ว แม้ค่านิยมแต่งกายด้วยเสื้อลูกไม้ถุงโจงกระเบน มีเสื้อไว้ปูนั่งทาน” (ร้าน ขายน้ำดื่มที่ 1, 2564)

“ด้วยพื้นที่ที่มีจำนวนจำกัดทำให้มีพื้นที่สำหรับจอดรถไม่เพียงพอต่อจำนวน นักท่องเที่ยว รวมถึงสภาพของตลาดไม่สะดวกกับนักท่องเที่ยวในการเดินจับจ่ายซื้อสินค้า” (ผู้นำเที่ยวตลาดคนที่ 1, 2564)

“ปัจจุบันนี้มีการปรับปรุงแบบการท่องเที่ยวให้น่าสนใจโดยนั่งแบบห้อยขาลงคลอง เพื่อให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวพึง พอใจกับที่นี่ยิ่งเป็นอย่างมาก” (นายกเทศมนตรีเมืองปากพนัง, 2564)

และ“เทศบาลปากพนังมีการสร้างแผนกลยุทธ์ทางการตลาดโดยตกแต่งด้วยร่ม หลากสี และ และขอความร่วมมือจากแม่ค้าที่มาจำหน่ายสินค้าในตลาดให้แต่งกายด้วยเสื้อ ลายดอกย้อนยุค 90 เป็นการเพิ่มเสน่ห์ให้ตลาดมากขึ้น” (รองนายกเทศมนตรีเมืองปาก พนัง, 2564)

การศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้าน บางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า จากการ สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มสรุปได้ ดังนี้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากร คือ การปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติมช่วยกันฟื้นฟูธรรมชาติ การ ใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ใบตอง กระบองไม้ไผ่แทนบรรจุภัณฑ์แบบพลาสติก รวมทั้งมีการ ประชุมร่วมกันในการอนุรักษ์การจัดการจัดหาบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้มาใช้ในตลาดย้อนยุค
2. การมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยวตลาดย้อนยุคคือ มีการประชาสัมพันธ์เรื่องการ ทิ้งขยะ อนุรักษ์การใช้ถุงผ้า แทนการใช้ถุงพลาสติก ทิ้งในถังที่วางไว้ มีการณรงค์ให้ขยะ นำกลับบ้านตลอดจนการนำจิตอาสาเข้าช่วยกันเก็บขยะบริเวณตลาดย้อนยุค
3. การมีส่วนร่วมของตลาดย้อนยุคคือ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนใน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการร่วมกันออกข้อระเบียบ ข้อกำหนด เพื่อเป็นมาตรการทางสังคม ในการควบคุมกำกับดูแล มีการจัดวางถังขยะไว้แล้ว นักท่องเที่ยวต้องมีส่วนร่วมในการคัด แยกขยะก่อนทิ้งลงถังให้ตรงตามประเภทของขยะนักท่องเที่ยวไม่ควรทิ้งเศษอาหารลงในลำ คลอง และแม่ค้าทุกคนต้องไม่ใช้ถุงพลาสติกโดยเด็ดขาด

4. การส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรมคือ เทศบาลเมืองปากพ่อง จะมีการปรับเปลี่ยน การแสดงศิลปะพื้นบ้านในทุก ๆ อาทิตย์ เพื่อไม่ให้ซ้ำกันและไม่น่าเบื่อกับผู้เข้าชมมีการ แสดงมโนราห์เด็กที่มาจากลูกหลานในชุมชนบางฉากจะมีหนังตะลุงเด็กมาแสดงในพื้นที่ ตลาดน้ำ เป็นที่ให้ความสนใจเป็นอย่างมากและยังสร้างรายได้แก่เด็กและผู้สูงอายุในชุมชน โดยมาสลับสับเปลี่ยนกันมาร้องเพลงบอกให้นักเที่ยวได้รับชมกันเป็นประจำ

5. การพัฒนาอาชีพ มีการสอนให้ทำมาจากให้กับผู้ที่สนใจ หารายได้เสริม เมื่อก่อนการทำหมวกเปียจะเป็นการใช้กันในชุมชนเท่านั้น แต่ปัจจุบันนี้มีการทำจำหน่าย และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย และคนในชุมชนเมื่อก่อนมีอาชีพทำการ ประมงอย่างเดียว แต่เมื่อมีตลาดย้อนยุคนี้ขึ้นมาทำให้ แม่บ้านที่ว่างงานมีการทำกะปิ ทำ มั่นกุ่มมาจำหน่าย และในปัจจุบันนี้นำมาจากมาดัดแปลงเป็นพวงกุญแจจิ๋วมาจำหน่าย สร้างรายได้เป็นอย่างดีที่น่าพอใจแก่คนในชุมชน

6. การขยายพื้นที่การที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น และมีจำนวนแม่ค้าเพิ่ม มากขึ้น ทำให้ทางเทศบาลเมืองปากพ่องจำเป็นต้องหามาตรการในการขยายพื้นที่ ซึ่งต้องม ีการประชุมวางแผนกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลเมืองปากพ่อง แม่ค้า และคนใน ชุมชน จากเดิมพื้นที่ตลาดหน้าเรือนจำปากพ่อง และได้ข้อสรุป คือ ขยายไปยังหน้าวัดนั นทาราม เพื่อให้มีพื้นที่มากขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการ ท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉาก ตำบลปากพ่อง อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากสภาพปัญหาการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุค พบว่า ปัญหาด้านพื้นที่แหล่ง ท่องเที่ยวโดยพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ตลาดย้อนยุคมีสภาพคับแคบและแออัดทำให้การ รองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่เพียงพอ ปัญหาด้านการบริการท่องเที่ยว การให้บริการ นักท่องเที่ยวในการรถโดยสารยังไม่เพียงพอกับจำนวนกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวใน ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉาก และปัญหาการอำนวยความสะดวก มีบริเวณที่นั่งกินอาหารไม่ เพียงพอ และลานจอดรถไม่เพียงพอ และการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านบางฉาก สามารถแบ่งออกเป็น 3 ยุค ได้แก่ 1) ยุคเริ่มก่อตั้งตลาด ปีพ.ศ. 2558 ในยุคแรกนั้นทางเทศบาลเมืองปากพ่องได้มีการปรับเปลี่ยนป้าขายเลนที่รกร้างว่างเปล่ามา เป็นตลาดย้อนยุคบ้านบางฉาก เพื่อให้คนในชุมชนได้นำสินค้าที่มีอยู่ในชุมชนมาวาง จำหน่าย และมีการตกแต่งตลาดด้วยวัสดุที่อยู่ในธรรมชาติ 2) ยุคปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ ปีพ.ศ. 2560 - 2561 ยุคนี้ยังไม่มีมีการปรับเปลี่ยนสภาพพื้นที่มากนัก แต่เริ่มมีการจัด ระเบียบแม่ค้าให้เป็นระเบียบมากขึ้น มีเจ้าหน้าที่เทศกิจเข้ามาดูแลความเป็นระเบียบ

เรียบง่าย และเน้นการดูแลเรื่องความสะอาดของตลาด สำหรับการพัฒนาตลาดย้อนยุคได้มีการปรับเปลี่ยน และปรับปรุงใหม่ทั้งระบบในโครงสร้างของตลาดย้อนยุคระบบบรรยากาศบริเวณฝั่งคลอง ชุมจะเป็นชุมไม้ไผ่แทนชุมเพิงหมาแหงน ตกแต่งด้วยธงริ้วแดงกายด้วยเสื้อลูกไม้ โจงกระเบน มีที่นั่งปูเสื่อ มีโต๊ะไม้ตรงกลาง และ 3) ยุคถนนคนเดินตลาดชุมชักราว ยุคนี้เทศบาลปากพ่องให้มีการย้ายตลาดในส่วนที่อยู่หน้าเรือนจำปากพ่องมาอยู่ในหน้าวัดนันทาราม เพื่อป้องกันความไม่ปลอดภัยภายในเรือนจำ ปัจจุบันนี้มาเป็นโครงเหล็ก มุงด้วยผ้าใบ ชุมขายของจะสามารถเคลื่อนย้ายได้ และทางเทศบาลปากพ่องต้องการสร้างจุดเด่นให้กับตลาด มีการตกแต่งด้วยร่มหลากสี และเพื่อให้เกิดความโดดเด่นมากขึ้น และให้แม่ค้าที่มาจำหน่ายสินค้าในตลาด แต่งกายด้วยเสื้อลายดอกย้อนยุค 90 ดังที่อาชีวะห์ โตะลู ได้กล่าวว่าเทศบาลเมืองปากพ่องได้พบถึงปัญหา และอุปสรรคในตลาดย้อนยุคบ้านบางฉางกว่า ปัญหาที่จอร์จ และรถรับส่งนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ และนักท่องเที่ยวต้องใช้เรือข้ามฟากแทนรถยนต์ (อาชีวะห์ โตะลู, 2559) และ ลัดดาวรรณ อาตมาตกร กล่าวไว้ในแผนงานเทศบาลเมืองปากพ่องถึงปัญหา และอุปสรรคที่พบในตลาดย้อนยุคบ้านบางฉางว่า ทางเดินภายในตลาดค่อนข้างคับแคบ เนื่องจากตลาดเปิดแค่วันอาทิตย์ ทำให้มีผู้คนเดินทางมาที่ตลาดเยอะมาก จึงทำให้การเดินเลือกจับจ่ายซื้อของเกิดความไม่สะดวก เพราะทางเดินที่คับแคบและไม่สามารถทำการขยายทางเดินของตลาดได้ จึงเกิดปัญหาการเดินเบียดเสียดกันไปมา และเดินชนกันอยู่บ่อย ๆ (ลัดดาวรรณ อาตมาตกร, 2560)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉาง ตำบลปากพ่อง อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า 1) มีการอนุรักษ์ทรัพยากรโดยการปลูกป่าชายเลนฟื้นฟูธรรมชาติ และมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน รวมถึงการใช้วัสดุธรรมชาติเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้มาใช้ในตลาดย้อนยุค 2) การมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยว ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉางมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการทิ้งขยะ รณรงค์การใช้ถุงผ้า แทนการใช้ถุงพลาสติก ทิ้งในถังที่วางไว้ มีการรณรงค์ให้ขยะนำกลับบ้าน ตลอดจนการนำจิตอาสาเข้าช่วยกันเก็บขยะ 3) การสร้างการมีส่วนร่วม การขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ในการร่วมกันออกข้อระเบียบ ข้อกำหนด เพื่อเป็นมาตรการทางสังคม ในการควบคุมกำกับดูแล มีการจัดวางถังขยะในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถัง 4) การส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม มีการการแสดงศิลปะพื้นบ้านในทุก ๆ อาทิตย์ เพื่อสร้างรายได้แก่เด็กและผู้สูงอายุในชุมชน 5) แนวทางการพัฒนาอาชีพ มีการสอนให้ทำมาจากให้กับผู้ที่สนใจ เพื่อหารายได้เสริม และมีการทำกะปิ มันกุ้งมาจำหน่าย และ 6) แนวทางการขยายพื้นที่ คือ ย้ายตลาดไปยังหน้าวัดนันทาราม เพื่อให้มีพื้นที่มากขึ้น ดังเช่น

จิรวรรณ บุญพิศาล ได้กล่าวถึง เทศบัญญัติเทศบาลเมืองปากพองว่า ผู้ประกอบการร้านค้า จะต้องให้มีภาชนะรองรับขยะทุกร้าน และนำไปทิ้ง ณ จุดรวมที่เทศบาลกำหนด และยินยอมให้ลูกค้าฝากทิ้งขยะทุกกรณี (จิรวรรณ บุญพิศาล, 2562) และปราณี ต้นประยูร กล่าวว่า ตลาดเก่าส่วนใหญ่มีจุดเด่นในด้านสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และความเชื่อ ประเพณี ทำให้เกิดการบูรณาการตลาดเก่าที่เป็นจุดเด่นสร้างความโหยหาอดีตให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในตลาดเก่าดังกล่าว ในขณะที่ตลาดย้อนยุคที่สร้างขึ้นใหม่นั้นพบว่า ทศนคติของนักท่องเที่ยวเห็นว่า ตลาดย้อนยุคที่สร้างขึ้นใหม่จะเป็นตลาดที่สร้างความเก่าขึ้นมา เลียนแบบความดั้งเดิม ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันด้านค่านิยม (แฟชั่น) กระแสโหยหาอดีตของนักท่องเที่ยว ทั้งในด้านสถาปัตยกรรม กิจกรรม อาหาร สินค้า และบริการ เพื่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ในการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าทศนคติที่เกิดขึ้นของนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุค เป็นการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองอารมณ์และความรู้สึก นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุคในประเทศไทย ตลาดย้อนยุคแบบดั้งเดิมปัจจัยด้านทศนคติที่มีต่อตลาดย้อนยุคและด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุค ส่วนตลาดที่สร้างขึ้นใหม่ ปัจจัยด้านค่านิยม (แฟชั่น) เช่น กระแสการท่องเที่ยวแบบย้อนยุค กระแสจากสื่อออนไลน์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุคของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อถ่ายภาพเก็บความทรงจำ (ปราณี ต้นประยูร, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนจำเป็นต้องระบุเอกลักษณ์ย้อนยุคของชุมชน สืบราชประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรมของชุมชนเพื่อระบุองค์ประกอบที่โดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สร้างบรรยากาศย้อนยุค ปรับปรุงอาคารและถนนหนทางให้มีลักษณะย้อนยุค ตกแต่งด้วยของโบราณและเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิม จัดกิจกรรมย้อนยุค จัดงานเทศกาลและกิจกรรมที่เน้นการแสดงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตในอดีต เช่น การแสดงดนตรี การละเล่นพื้นบ้าน และการสาธิตงานฝีมือ พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการย้อนยุค สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการที่สอดคล้องกับธีมย้อนยุค เช่น อาหารแบบดั้งเดิม ที่พักแบบโฮมสเตย์ และทัวร์นำเที่ยวสถานที่ทางประวัติศาสตร์ สร้างความร่วมมือกับธุรกิจท้องถิ่น และ จัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดำเนินการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อค่านึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ปัญหาด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพคับแคบและแออัด ปัญหาด้านการบริการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการนักท่องเที่ยวในการรถโดยสารยังไม่เพียงพอ และปัญหาการอำนวยความสะดวกบริเวณที่นั่งกินอาหารไม่เพียงพอ และลานจอดรถไม่เพียงพอ ในส่วนของการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก แบ่งออกเป็น 3 ยุค ได้แก่ 1) ยุคเริ่มก่อตั้งตลาด ปี พ.ศ. 2558 ในยุคแรกนั้นทางเทศบาลเมืองปากพนังได้มีการปรับเปลี่ยนป่าชายเลนที่รกร้างว่างเปล่ามาเป็นตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก 2) ยุคปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ ปีพ.ศ. 2560 - 2561 ยุคนี้ยังไม่มีมีการปรับเปลี่ยนสภาพพื้นที่มากนัก แต่เริ่มมีการจัดระเบียบแม่ค้าให้เป็นระเบียบมากขึ้น และ 3) ยุคถนนคนเดินตลาดชุมชนชั่วคราว มีการย้ายตลาดมาอยู่ที่หน้าวัดนันทาราม เพื่อป้องกันความปลอดภัยภายในเรือนจำ แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ 1) การค้าขายผลิตภัณฑ์ในชุมชน 2) การมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยว 3) การสร้างการมีส่วนร่วม 4) การส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม 5) แนวทางการพัฒนาอาชีพ และ 6) การขยายพื้นที่ตลาดย้อนยุคไปยังหน้าวัดนันทาราม ข้อเสนอแนะต่อชุมชน ได้แก่ 1) ควรมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับชุมชนได้นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาจำหน่ายในตลาดย้อนยุค 2) ควรให้ความรู้ในการรักษาทรัพยากรทางน้ำที่มีอยู่ในตลาดย้อนยุค เพื่อให้คงอยู่ในสภาพที่สวยงามเช่นเดิม และ 3) ควรมีการปรับปรุงพื้นที่ในตลาดให้มีความสะดวก

ในการเดินจับจ่ายสินค้ามากขึ้นรวมทั้งเพิ่มที่นั่งรับประทานอาหารให้มากกว่านี้ และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรศึกษาแนวทางการบริการนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) ควรศึกษาการสร้างจิตสำนึกต่อสถานที่ท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- จิรวัดน์ บุญพิศาล. (2562). ตลาดบ่อนไก่: แนวทางการจัดการตลาดบ่อนไก่โดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนและท้องถิ่น กรณีศึกษาชุมชนตลาดบ่อนไก่ ตำบลอ่าวพะยูน อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง. ใน การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- นายกเทศมนตรีเมืองปากพนัง. (26 มกราคม 2564). บริบทที่พบเห็นในตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- ปราณี ต้นประยูร. (2557). การศึกษาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีตลาดโบราณลาดชะโดอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ผู้นำเที่ยวตลาดคนที่ 1. (25 มกราคม 2564). ปัญหาที่พบเห็นของตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- รองนายกเทศมนตรีเมืองปากพนัง. (28 มกราคม 2564). การพัฒนาตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- ร้านขายน้ำดื่มที่ 1. (26 มกราคม 2564). บริบทที่พบเห็นในตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- ร้านขายอาหารที่ 1. (25 มกราคม 2564). ปัญหาที่พบเห็นของตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- ลัดดาวรรณ อาตมาตร. (2560). ตลาดช้อย: การจัดการตลาดในชุมชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเอง กรณีศึกษา ชุมชนตลาดช้อย ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- ศิริพร สัจจนันท์. (2561). การสำรวจสถานะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทยและ ทางเลือกมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สำนักงานเทศบาลเมืองปากพอง. (2560). ข้อมูลทั่วไป. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเทศบาลเมืองปากพอง.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเฟื่องฟ้า พรินติ้ง.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2559). การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- อาชีวะห์ โตะลู. (2559). ตลาดบ้านเขมาห้าย: การจัดการตลาดในชุมชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเอง กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหน้าเขมาห้าย หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อามีนะ เซอูเต. (2559). ตลาดหลังดาว: การจัดการตลาดในชุมชนเมืองเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง กรณีศึกษา ชุมชนหลังดาว ตำบลท่าวัง อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins.

รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวี
วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36^{*}
MANAGEMENT MODEL OF PROFESIONAL LEARNING COMMUNITY
(PLC) AT WAWEEWITTAYAKHOM SCHOOL UNDER THE OFFICE
OF SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA 36

ธนภูมิ มะลิกุล

Thanapoom Malikul

พูนชัย ยาวีราช

Phoonchai Yawirach

ไพโรภ รัตนชูวงศ์

Pairop Rattanachuwong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Chiangrai Rajabhat University, Thailand

E-mail: tanapoom@waweewit.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม 2) ศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม 3) ศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม และ 4) หาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ที่ประสบความสำเร็จตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ เป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี ได้แก่ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามสุ่มแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่ม และครู จำนวน 40 คน ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์สุ่มแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่ม ครู และศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานชุมชน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ ประเมินผล (Check) และ

^{*}Received 29 May 2021; Revised 19 June 2021; Accepted 21 June 2021

ปรับปรุงและพัฒนา (Act) 2) เหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชน ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนมากที่สุดคือ บุคลากร รองมาคือ โครงสร้างและนโยบาย และบริหารจัดการ และปัจจัยอุดหนุนคือ ประสิทธิภาพการเงิน 3) ภาพอนาคตที่พึงประสงค์การบริหารจัดการชุมชน ได้แก่ 3.1) วิสัยทัศน์ร่วม 3.2) ทีม 3.3) ภาวะผู้นำ 3.4) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 3.5) ชุมชนกัลยาณมิตร และ 3.6) โครงสร้างสนับสนุน และ 4) แนวทางการบริหารจัดการ ได้แก่ วางแผนการดำเนินงานชุมชนทางวิชาชีพ ปฏิบัติตามแผน ประชุมและร่วมรับผิดชอบ ตรวจสอบประเมินมีส่วนร่วมกำกับ ติดตาม และประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาประเมิน ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาระบบให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, โรงเรียนวาวีวิทยาคม, มัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study operating conditions of Professional Learning Community (PLC) at Waweewittayakhom School 2) study the causes and important factors affecting the management of the professional learning community 3) study the futuristic of professional learning community management at Waweewittayakhom School and 4) created model management of the professional learning community at Waweewittayakhom School under the office of secondary education service area 36 that succeed in accordance with the desired futuristic. The study was a mixed research method such as quantitative by using a specific randomized questionnaire. The data was a sample group of executives, department managers, group leaders, and teachers for a total of 40 persons that used percentage, mean, standard deviation statistics, and qualitatively of a specific randomized interview was used. The main informants were the executive, department manager, group leader, and educational supervisor for all 10 persons by content analysis and conclusion. The study found that: 1) Community operating conditions such as plan, do check and act 2) Causes and essential factors affect community management, such as support personnel, structure, and policy. The management and incentive factor is monetary efficiency, 3) Futuristic of professional learning community management such as 3.1) common vision, 3.2) team, 3.3) leadership, 3.4) learning and professional development, 3.5)

true friend, and 3.6) project support. And 4) Management models such as professional community action planning, implementation of the plan, meeting, and responsibility, assessment audits were involved in directing, monitoring, and evaluating improvements, developments, assessments, and improvements in the system.

Keywords: Management Model, Professional Learning Community, Waweewittayakhom School, Secondary Education

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนา เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนมุ่งเน้นให้เกิดการปฏิบัติ และสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน การเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไป จะไม่เป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) แต่ผู้เรียนต้องฝึกการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) (สุมาลี สังข์ศรี, 2556) การศึกษามีความจำเป็นต่อชีวิตของบุคคลทุกเพศทุกวัยทุกช่วงอายุ เพราะการศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมสิ่งแวดล้อมและกาลเวลา สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ว่า ต้องการพัฒนาคอนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่สามารถประกอบอาชีพได้ การปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และทักษะการทำงานเข้าด้วยกัน เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหา การรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เมื่อแนวทางการศึกษาเปลี่ยนผู้ที่มีบทบาทในกระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนบริบทการถ่ายทอดความรู้ตามแนวทางการศึกษา นโยบายการศึกษา และพลวัตอื่น ๆ โดยมีสถานศึกษาครูและบุคลากรเป็นองค์กรในการออกแบบการเรียนรู้ขับเคลื่อนการศึกษาในยุคสมัยใหม่ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผล ครูและบุคลากรต้องแสวงหาความรู้ไปพร้อม ๆ กับนักเรียน ครูและบุคลากรจะออกแบบการเรียนรู้ฝึกฝนตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) โดยผู้บริหารสถานศึกษาก็มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ทางวิชาการ ความรู้ นวัตกรรม และ เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน ผ่านกระบวนการทำงานอย่างมืออาชีพ เกิดเป็นวัฒนธรรมหรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของครู โดย PLC มีองค์ประกอบสำคัญคือ เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือ ปัญหาเดียวกันมีการบูรณาการการทำงานเข้าด้วยกันแบบร่วมมือร่วมใจ และมีสำนึกร่วมรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันจะต้องมีผู้นำซึ่งอาจจะเป็นผู้บริหารหรือครูที่มีประสบการณ์ เป็นผู้ใช้คำถามทำให้ผู้ร่วมวงทุกคนมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการพูดคุยนั้นพูดถึงผู้เรียนเป็นหลักมีการสร้างบรรยากาศ เสริมพลังบวกให้กับครูไม่รู้สึกลดเดี่ยว มีกัลยาณมิตรในวิชาชีพ ปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรมของการทำงาน ครูผู้สอนเกิดการปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น (ไพพกา ผิดำ, 2564) ดังนั้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) เป็นกระบวนการหนึ่งที่ได้กำหนดขึ้นตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่เครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เนื่องจากสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการผลักดันให้บุคลากรในสถานศึกษาปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สร้างให้สถานศึกษามีวัฒนธรรมองค์กรที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และระบบการบริหารจัดการระบบ เพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายปลายทางของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และสร้างความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยน กระบวนการในการทำงานที่เอื้อและส่งเสริมต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ครบ 6 องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงต้องมีการรวมตัวกันทำงานพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อศิษย์ โดยรวมตัว แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนจึงต้องมีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการชั้นเรียนในการพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564)

โรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 36 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 40 คน และนักเรียน จำนวน 705 คน โรงเรียนมีการประชุมเพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน มีการปรับแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับผลการจัดการศึกษาตามบริบทของโรงเรียน ความต้องการพัฒนา และนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการ

พัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมาโดยการศึกษาข้อมูล พบว่า จุดที่ควรพัฒนาคือ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอ ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา รวมถึงนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้พัฒนาตนเอง นอกจากนี้ ยังพบว่า การประเมินวิทยฐานะของข้าราชการครูโรงเรียนวาวีวิทยาคม ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ตัวชี้วัดที่ 3.2 การพัฒนาวิชาชีพไม่ครบตามเกณฑ์การประเมินนวัตกรรม และครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวาวีวิทยาคมยังขาดการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ส่วนด้านหลักฐานการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ยังไม่ครบตามกระบวนการขั้นตอนตาม 6 องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การทำงานเป็นทีมและร่วมแรงร่วมใจกัน 3) จำนวนครูและบุคลากรในการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 5) การร่วมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และวิชาชีพ และ 6) กระบวนการวางแผนและต่อยอดสู่ชุมชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36, 2561) จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เพื่อศึกษาสภาพผ่านกระบวนการบริหารงานคุณภาพ PDCA หาเหตุและปัจจัยต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามหลักการวิเคราะห์ 2S4M และหาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ รวมถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
2. เพื่อศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
3. เพื่อศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

4. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ที่ประสบความสำเร็จตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่ม และครู จำนวน 40 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่ม และครู จำนวนทั้งสิ้น 40 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่าย จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่ม จำนวน 2 คน ครู จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยกำหนดเกณฑ์คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีประสบการณ์ในตำแหน่งงาน 5 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านภาษา ด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) เท่ากับ 0.85 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน (Checklist) 2) สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 3) ข้อเสนอแนะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1997) (โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง มีปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด และเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) เหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหาร

จัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) เชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับเหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 3) การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า ตามกระบวนการบริหารงานคุณภาพ PDCA โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.77$) ประกอบด้วย ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (Check) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (Act) ดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Plan) คือ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.89$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม ด้านการวางแผน

สภาพการดำเนินงาน	สภาพปัญหา		แปลผล	ลำดับ
	μ	S.D.		
ด้านการวางแผน				
- สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินงาน	3.25	0.84	ปานกลาง	1
- โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และทิศทางการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	3.05	0.93	ปานกลาง	2

สภาพการดำเนินงาน	สภาพปัญหา		แปลผล	ลำดับ
	μ	S.D.		
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ตรงตามความสนใจของครูและบุคลากร	3.05	0.81	ปานกลาง	3
รวม	2.82	0.79	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 1 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม ด้านการวางแผน เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สมาชิกมีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินงาน ($\mu = 3.25$) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย และทิศทางการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ($\mu = 3.05$) และน้อยที่สุดคือ ชุมชนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ตรงตามความสนใจของครูและบุคลากร ($\mu = 3.05$)

2. ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) คือ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.18$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคมด้านการปฏิบัติตามแผน

องค์ประกอบ	สภาพปัญหา		แปลผล	ลำดับ
	μ	S.D.		
1. วิสัยทัศน์ร่วม	3.31	0.56	ปานกลาง	2
- สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีเป้าหมายการจัดกิจกรรมเดียวกัน	3.60	0.74	มาก	1
- สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนแบ่งปันความคิด ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้	3.45	0.74	ปานกลาง	2
- สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน	3.10	0.70	ปานกลาง	3
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ	3.21	0.61	ปานกลาง	4
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนทำงานเป็นทีม ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกัน (ด้วยใจ)	3.50	0.81	มาก	1
- สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีความสามัคคีในการทำงานและการพัฒนากลุ่มร่วมกัน	3.35	0.86	ปานกลาง	2
- สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนร่วมกันกำหนดลักษณะการทำงานของกลุ่ม	3.20	0.71	ปานกลาง	3
3. ภาวะผู้นำ	3.04	0.74	ปานกลาง	5

องค์ประกอบ	สภาพปัญหา		แปลผล	ลำดับ
	μ	S.D.		
- โรงเรียนมีการกำหนดผู้รับผิดชอบหัวข้อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.25	0.80	ปานกลาง	1
- ครูและบุคลากร มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	3.20	0.82	ปานกลาง	2
- โรงเรียนมีการกำหนดบทบาทผู้นำในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	3.12	0.82	ปานกลาง	3
4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	2.78	0.98	ปานกลาง	6
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีการกำหนดประเด็นหัวข้อความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ	2.97	1.02	ปานกลาง	1
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีการกำหนดหัวข้อด้านการพัฒนาทักษะทางวิชาการ	2.82	1.13	ปานกลาง	2
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีการกำหนดประเด็นหัวข้อความรู้ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู	2.80	0.93	ปานกลาง	3
5. ชุมชนกัลยาณมิตร	3.46	0.67	ปานกลาง	1
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีความเอื้ออาทร	3.92	0.65	มาก	1
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน	3.78	0.76	มาก	2
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ปลอดภัย ปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน	3.30	0.91	ปานกลาง	3
6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.29	0.74	ปานกลาง	3
- ผู้เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบต่อการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	3.53	0.71	ปานกลาง	1
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีโครงสร้างการทำงานแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ	3.35	0.92	ปานกลาง	2
- ฝ่ายบริหารเปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	3.28	0.98	ปานกลาง	3
รวม	3.18	0.63	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 2 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวชิรวิทยาคม ดังนี้

2.1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.31$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สมาชิกมีเป้าหมายการจัดกิจกรรมเดียวกัน ($\mu = 3.60$) รองลงมาคือ สมาชิกแบ่งปันความคิด ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 3.45$) และน้อยที่สุดคือ สมาชิกมีการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\mu = 3.10$)

2.2 ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.21$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ชุมชนทำงานเป็นทีม ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกัน (ด้วยใจ) ($\mu = 3.50$) รองลงมาคือ สมาชิกมีความสามัคคีในการทำงานและการพัฒนากลุ่มร่วมกัน ($\mu = 3.35$) และน้อยที่สุดคือ สมาชิกร่วมกันกำหนดลักษณะการทำงานของกลุ่ม ($\mu = 3.20$)

2.3 ด้านภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.04$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการกำหนดผู้รับผิดชอบประเด็นหัวข้อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 3.25$) รองลงมาคือ ครูและบุคลากร มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 3.20$) และน้อยที่สุดคือ โรงเรียนมีการกำหนดบทบาทผู้นำในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 3.12$)

2.4 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.78$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ชุมชนมีการกำหนดประเด็นหัวข้อความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ($\mu = 2.97$) รองลงมาคือ ชุมชนมีประเด็นหัวข้อด้านการพัฒนาทักษะทางวิชาการ ($\mu = 2.82$) และน้อยที่สุดคือ ชุมชนมีการกำหนดประเด็นหัวข้อความรู้ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ($\mu = 2.80$)

2.5 ด้านชุมชนกัลยาณมิตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.46$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ชุมชนมีลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีความเอื้ออาทร ($\mu = 3.92$) รองลงมาคือ ชุมชนมีความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน ($\mu = 3.78$) และน้อยที่สุดคือ ชุมชนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ปลอดภัย ปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน ($\mu = 3.30$)

2.6 ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.29$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบต่อการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 3.53$) รองลงมาคือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมีโครงสร้างการทำงานแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ ($\mu = 3.35$) และน้อยที่สุดคือ ฝ่ายบริหารเปิดกว้างให้พื้นที่อิสระสร้างสรรค์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\mu = 3.28$)

3. ด้านการตรวจสอบ ประเมินผล (Check) คือ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.69$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนนาวิวิทยาคมด้านการตรวจสอบ ประเมินผล

สภาพการดำเนินงาน	สภาพปัญหา		แปลผล	ลำดับ
	μ	S.D.		
ด้านการตรวจสอบ ประเมินผล				
- การดำเนินงานของการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพบรรลุผลการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากร	3.05	0.74	ปานกลาง	1
- การประเมินผลจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีหลักฐานตรวจสอบได้	2.85	1.07	ปานกลาง	2
- ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจัดกิจกรรมตามที่กำหนดในปฏิทิน	2.67	1.07	ปานกลาง	3
รวม	2.69	0.88	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 3 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนนาวิวิทยาคม ด้านการตรวจสอบ ประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.69$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การดำเนินงานของการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) บรรลุผลการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากร ($\mu = 3.05$) รองลงมาคือ การประเมินผลงานการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีหลักฐานตรวจสอบได้ (PLC) ($\mu = 2.85$) และน้อยที่สุดคือ ชุมชนจัดกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินการดำเนินงานประจำปี ($\mu = 2.67$)

4. ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (Act) คือ โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.36$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนนาวิวิทยาคมด้านการปรับปรุงและพัฒนา

สภาพการดำเนินงาน	สภาพปัญหา		แปลผล	ลำดับ
	μ	S.D.		
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา				
- โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินผลการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	2.50	1.06	ปานกลาง	1
- โรงเรียนมีการวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคจากการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	2.40	1.19	น้อย	2

- โรงเรียนนำผลการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไปทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป	2.33	1.14	น้อย	3
รวม	2.36	1.04	น้อย	-

จากตารางที่ 4 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม ด้านการปรับปรุงและพัฒนา เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินผลการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ($\mu = 2.50$) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคจากการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ($\mu = 2.40$) และน้อยที่สุดคือ โรงเรียนนำผลการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไปทบทวนเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป ($\mu = 2.33$)

การศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในแบบ 2S4M มีปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างและนโยบาย และด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยฉุดรั้งคือ ด้านประสิทธิภาพการเงิน

ปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุน

1. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน (Man: M1) ได้แก่ 1) ครูและบุคลากรในการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียน มีจำนวนที่เพียงพอ มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่หลากหลายสามารถแบ่งปันความรู้ในกลุ่มได้ดี 2) ครูและบุคลากรมีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 3) ครูและบุคลากรผู้รับผิดชอบประเด็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทำหน้าที่จัดกิจกรรมส่งผลให้การจัดกิจกรรมราบรื่น และ 4) ครูและบุคลากรจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่หลากหลาย เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์เชิงบวก

2. ด้านโครงสร้างและนโยบายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน (Structure: S1) ได้แก่ 1) มีการกำหนดโครงสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ตามบริบทของโรงเรียน 2) โครงสร้างมีความยืดหยุ่น ครูและบุคลากรมีเสรีภาพในการดำเนินงาน และ 3) นโยบายในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียน เป็นไปเพื่อใช้ประกอบการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากร

3. ด้านการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) (Management: M4) ได้แก่ 1) ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีการประชุมวางแผนกันก่อนเริ่มต้นกระบวนการการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทุกครั้ง และ 2) ฝ่ายบริหารมี

กระบวนการตรวจสอบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากเอกสารการ
พัฒนาวิทยฐานะของคณะครูและบุคลากร

ปัจจัยอุดหนุน

ประสิทธิภาพทางการเงินของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน
(Money: M2) ได้แก่ 1) กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนไม่ได้
จัดสรรงบประมาณในแผนการดำเนินงานของโรงเรียนเลย ส่งผลให้ครูและบุคลากร
รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง 2) กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียน
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก หรือได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากแหล่งอื่นใด
3) ผลจากการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนไม่ได้รับการ
พัฒนาต่อยอดแนวคิด เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุนจากโรงเรียน และ 4) ไม่มี
โครงการของโรงเรียนรองรับการใช้งบประมาณการดำเนินงาน สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า

“ครูและบุคลากรมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่ถ่ายทอด
ความรู้ได้ดี และมีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรม แต่พบว่าค่าใช้จ่ายในการจัด
กิจกรรมนั้นครูและบุคลากรใช้จ่ายด้วยเงินของตนเองทั้งหมด” (ผู้บริหาร, 2564)

และ “ผลจากการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียน
ไม่ได้รับการพัฒนาต่อยอดแนวคิด เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุนจากโรงเรียน”
(หัวหน้าฝ่าย, 2564)

การศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
36 พบว่า องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) พบว่า ขาดการกำหนดวิสัยทัศน์ใน
การดำเนินงานที่ชัดเจน

องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) พบว่า บุคลากร
ในโรงเรียนมีความสามัคคีและแรงจูงใจในการทำงาน

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำ (Shared Leadership) พบว่า ไม่มีปฏิทินกำหนดการ
ดำเนินงานและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรม PLC

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning) พบว่า
ต้องการการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพได้จริง

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) พบว่า โรงเรียนต้องมีแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อความเข้าใจร่วมกัน มีการทำงานร่วมกันอย่างสมัครใจ สบายใจ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน

องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) พบว่า โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า

“ครูและบุคลากรสร้างสรรคกิจกรรมที่น่าสนใจ แปลกใหม่ เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนากลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (หัวหน้ากลุ่ม, 2564)

“ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาวิชาชีพได้จริง” (ครู, 2564)

และ “การจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกครั้งควรกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมาย” (ผู้บริหาร, 2564)

การหาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน วาวิวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ที่ประสบความสำเร็จตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ พบว่า จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Plan) คือ ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากร มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียน โดยกำหนดภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง แบ่งความคิด ความรู้ และประสบการณ์เติมเต็มประสบการณ์ซึ่งกันและกันของครูและบุคลากรเพื่อนำไปสู่การต่อยอดและการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

2. ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) คือ ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากร ควรมีการประชุม พูดคุย มอบหมายงาน และมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบร่วมกัน

3. ด้านการตรวจสอบประเมิน (Check) คือ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลกลไกของการดำเนินงานตามเครื่องมือการประเมินการทำงานแบบกลุ่มอย่างเป็นระบบ

4. ด้านการปรับปรุงพัฒนา (Act) คือ ผลการประเมินมาวิเคราะห์ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาระบบเพื่อพัฒนากระบวนการให้ดีขึ้น กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ดีที่สุดเพื่อพัฒนาต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนว้าวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ในภาพรวมมีการดำเนินงานสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการวางแผน (Plan) ด้านการตรวจสอบ ประเมินผล (Check) และด้านการปรับปรุงและพัฒนา (Act) ตามลำดับ เนื่องจากโรงเรียนได้มีการดำเนินงานไปตามระบบการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากรเป็นไปตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมดำเนินงานเป็นอย่างดี นอกจากนี้ พิจารณาตามองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนในด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) รองลงมา องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำ (Shared Leadership) องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning) ตามลำดับ ดังที่ ชูลีพร เกลี้ยงสง กล่าวว่า สภาพการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน กลุ่มเรียนรู้และการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านกลุ่มเรียนรู้และการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ชูลีพร เกลี้ยงสง, 2558) และเกียรติสุดา กาศเกษม ได้กล่าวว่า องค์ประกอบหลักในการพัฒนาให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีผู้นำที่ดี 2) มีความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน 3) การมีแนวปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกชุมชน และ 5) มีการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดเก็บและการนำองค์ความรู้ที่ดีมาใช้ และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน (เกียรติสุดา กาศเกษม, 2559)

จากการศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนว้าวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 มีปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนมากที่สุดคือ ด้านบุคลากร ครูและบุคลากรมีจำนวนที่เพียงพอ มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่หลากหลายสามารถแบ่งปันความรู้ในกลุ่มได้ดี ส่งผลให้การจัดกิจกรรมราบรื่น และมีความหลากหลายเกิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์เชิงบวก รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างและนโยบาย มีการกำหนดโครงสร้างและนโยบายใน

การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ ครูและบุคลากรของโรงเรียนมีการประชุมวางแผนทุกครั้ง และมี ฝ่ายบริหารคอยตรวจสอบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และปัจจัยฉุดรั้งคือ ด้านประสิทธิภาพการเงิน ไม่ได้จัดสรรงบประมาณในแผนการดำเนินงานของโรงเรียน และโรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก หรือได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากแหล่งอื่นใด ดังที่ จักรพันธ์ รัตนเพชร กล่าวว่า ปัจจัยด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน ปัจจัยด้านโครงสร้างของโรงเรียน และปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ($R = 902$ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการพยากรณ์ ($R = .922$ หรือมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 92,20 เนื่องจากการมีผู้นำ ที่ดีทำให้เกิดการขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมของชุมชน หมุนเวียน ผลัดเปลี่ยนกันดำเนินกิจกรรมตามสถานการณ์ บริบท ความเหมาะสม และการให้ความร่วมมือจากสมาชิกและการสร้างเครือข่ายในการพัฒนา (จักรพันธ์ รัตนเพชร, 2558)

จากการศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนว้าวิทยาควม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ภาพความสำเร็จที่วางไว้คือ โรงเรียนมีแผนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่กำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ภาพความสำเร็จที่วางไว้คือ สมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสามัคคีในการดำเนินงาน ร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมที่น่าสนใจ แลกเปลี่ยน และเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำ (Shared Leadership) ภาพความสำเร็จที่ได้วางไว้คือ การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning) ภาพความสำเร็จที่วางไว้คือ สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สามารถร่วมกันพัฒนาศักยภาพการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากร ในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) ภาพความสำเร็จที่วางไว้คือ สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบกัลยาณมิตรโดยต้องแนวทางในการทำงานร่วมกันอย่างสบายใจ และมีความสุขในการทำงาน และองค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) ภาพความสำเร็จที่วางไว้คือ การดำเนินการบริหารจัดการกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เป็นไปตามองค์ประกอบ เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มี

คุณภาพ ดังที่ เอกรินทร์ สังข์ทอง กล่าวถึงรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ประกอบด้วย จุดเปลี่ยนผ่านจากระบบปิดสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่มีด้วยการขับเคลื่อนผ่านองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อเนื่องกันอย่างเป็นเหตุและผล มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ชุมชนกล้า ฆนมิตรตามวิถีไทยส่งผลให้เกิดความไว้วางใจและรับฟัง 2) ภาวะผู้นำเร้าศักยภาพทำให้เกิดการเผยแพร่ของผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วมทำให้เกิดพลังเข้มทิศวิสัยทัศน์ร่วม 4) ระบบเปิดแบบผนึกกำลังมุ่งสู่ผู้เรียนทำให้เกิดการเผยแพร่เป็นเจ้าของงานการเรียนรู้ 5) ระบบทีมเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่วุฒิภาวะและจิตวิญญาณความเป็นครูทำให้เกิดเจตจำนงร่วมพัฒนาวิชาชีพ และ 6) พื้นที่เรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจบนฐานงานจริงทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงบนฐานงานจริง เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีการพัฒนาในรูปแบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีปกติขององค์กร (เอกรินทร์ สังข์ทอง., 2557)

การหาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ที่ประสบความสำเร็จตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ครอบคลุมกระบวนการบริหารงานคุณภาพ PDCA ได้แก่ ด้านการวางแผน (Plan) คือ โรงเรียนควรมีโครงสร้างการดำเนินงานที่มีแบบแผนชัดเจน มีการกำหนดแผนการดำเนินงาน งบประมาณ และโครงการของโรงเรียนรองรับกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) คือ ครูและบุคลากรของโรงเรียนต้องร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รื้อฟื้นกิจกรรมการพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการกลุ่มกลับมา แบ่งปันประสบการณ์ความรู้ แนวคิด สื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการตรวจสอบประเมิน (Check) คือ โรงเรียนต้องมีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ แนวทาง เป้าหมาย งบประมาณ ผลการดำเนินงานที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพ และด้านการปรับปรุงพัฒนา (Act) คือ โรงเรียนควรมีขั้นตอนการจัดทำรายงานเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อสาธารณะ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ตรวจสอบกลไก และผลการปฏิบัติงาน เป็นไปตามเป้าหมายและจุดประสงค์โรงเรียน ดังที่ สุภัทรา สภาอรรถ์ กล่าวว่าการพัฒนาบุคลากรควรอบรมพัฒนาครูในด้านเทคนิคการสังเกต การสอนครูคนอื่น การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้วิธีการสื่อสารเพื่อให้ครูสามารถสะท้อนจุดแข็ง จุดอ่อน ของเพื่อนครูได้อย่างสร้างสรรค์ และต้องจัดตารางสอนให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน โดยจัดให้ครูที่เป็นคู่ หรือกลุ่มเดียวกันมีเวลาว่างตรงกันเพื่อสามารถแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอนซึ่งกันและกันได้ทำให้การทำงาน

มีประสิทธิภาพมากขึ้น สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนจากผลของการพัฒนาร่วมกันจากกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาตนเองสู่ความเป็นครูมืออาชีพ นอกจากนี้ ทักษะที่สำคัญประการหนึ่งของครู คือ การสะท้อนจุดแข็งจุดอ่อนของเพื่อนครูต้องมีความสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่ต้องได้รับการพัฒนา และมีเทคนิควิธี หากวิธีการสื่อสารในชั้นของการสะท้อนผลไม่สร้างสรรค์แล้ว อาจทำให้ไม่สำเร็จและไม่สามารถนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องอบรมพัฒนาครูให้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในเทคนิค วิธีการ ความรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการสอน และอบรมการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเชิงบวกอย่างสร้างสรรค์ (สุภัทรา สถาปัตต์, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ตามกระบวนการบริหารคุณภาพ PDCA คือ ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ด้านการตรวจสอบ ประเมินผล (Check) และด้านการปรับปรุงและพัฒนา (Act) เหตุและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในแบบ 2S4M มีปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนมากที่สุดคือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างและนโยบาย และด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยจุดรั้งคือ ด้านประสิทธิภาพการเงิน ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ครอบคลุมกระบวนการบริหารงานคุณภาพ PDCA ตามองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำ องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร และองค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน การหาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ที่ประสบความสำเร็จตามภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากร ต้องมีส่วนร่วมการจัดทาแผนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของตนเองโดยนำวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และบริบทของโรงเรียนมาเป็นตัวกำหนดแผนการดำเนินงาน และในรายงานการปฏิบัติงานและการประเมินตนเอง (SAR) ต้องมีการกำหนดการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ชัดเจนและเป็นแบบแผน และตรงตามวิสัยทัศน์ และมีการวางแผนงบประมาณจัดสรรให้กิจกรรมอย่างเหมาะสม ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้คือ ควรศึกษาแนวทางและนโยบายการดำเนินงานพัฒนา

วิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จัดทำปฏิทินกิจกรรมการดำเนินงานประจำปี กำหนดระยะเวลาจัดกิจกรรม การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน สร้างกลุ่มในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย มีสวัสดิการให้แก่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเผยแพร่รายงานผลการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อสาธารณะ และข้อเสนอแนะงานวิจัยในครั้งต่อไปคือ คว้าศึกษาปัญหา และอุปสรรคจากการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติสุตา กาศเกษม. (2559). การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(3), 112-124.
- ครู. (17 มกราคม 2564). ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (ธนภูมิ มะลิกุล และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- จักรพันธ์ รัตนเพชร. (2558). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ชุลีพร เกลี้ยงสง. (2558). กลยุทธ์การพัฒนามาตรฐานองค์กรเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 5(1), 86-98.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (เล่มที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- ผู้บริหาร. (17 มกราคม 2564). การจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (ธนภูมิ มะลิกุล และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- _____. (17 มกราคม 2564). ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (ธนภูมิ มะลิกุล และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- ไพฑูรย์ ผิดดำ. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 3(1), 11-18.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (2561). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อน กระบวนการ PLC (Professional Learning Communities : PLC) ชุมชนการเรียนรู้สู่สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่ง และวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สุภัทรา สภาพัตต์. (2562). การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนมัธยมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2556). การประเมินผลการนำนโยบายการส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติระดับประถมศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน. ใน ดุษฎีนิพนธ์บริหารการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- หัวหน้ากลุ่ม. (17 มกราคม 2564). ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (ธนภูมิ มะลิกุล และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- หัวหน้าฝ่าย. (17 มกราคม 2564). การจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนวาวีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. (ธนภูมิ มะลิกุล และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วารสารหาดใหญ่วิชาการ, 12(2), 123-134.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers.
- Likert, R. (1997). "The Method of Constructing and Attitude Scale" In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร
อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชา
นุเคราะห์ 15

(เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0*
DEVELOPMENT STRATEGIES FOR DUAL EDUCATIONAL
ADMINISTRATION BETWEEN VOCATIONAL
AND HIGH SCHOOL OF RAJAPRAJANUGROH 15 SCHOOL
(WIENGKAOSAENPHUWITTYAPRASART) CONSISTENT WITH STUDY
4.0

เอนก หมั่นคำสี

Anek Munkumsi

ประเวศ เวชชะ

Prawet Wetcha

ไพโรภ รัตนชวงค์

Pairop Rattanachuwong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiangrai Rajabhat University, Thailand

E-mail: luk.nam.nan@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 2) ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 3) ศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และ 4) พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 เป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี ได้แก่ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม สุ่มแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 95 คน ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย

*Received 31 May 2021; Revised 20 June 2021; Accepted 22 June 2021

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการ จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ 1.1) คุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับดี ($\mu = 3.32$) 1.2) บริหารและจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.10$) และ 1.3) จัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.26$) 2) เหตุปัจจัยสำคัญส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ได้แก่ 2.1) คุณภาพผู้เรียน 2.2) บริหารและจัดการหลักสูตร และ 2.3) จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียน 3) ภาพอนาคตที่พึงประสงค์คือ 3.1) คุณภาพผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ สอดคล้องการศึกษา 4.0 3.2) กระบวนการบริหารและหลักสูตร พัฒนาครู บุคลากร และ 3.3) จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียน ทำกิจกรรมด้วยตนเอง และ 4) พัฒนากลยุทธ์การบริหารการศึกษา ได้แก่ 4.1) เสริมสร้างประสิทธิผลผู้เรียน 4.2) เสริมสร้างความเข้าใจหลักสูตร 4.3) พัฒนาระบบบริหารจัดการเรียน และ 4.4) พัฒนาบุคลากรเป็นเลิศ

คำสำคัญ: พัฒนากลยุทธ์, การบริหารจัดการศึกษา, อาชีวศึกษา, มัธยมศึกษาตอนปลาย, การศึกษา 4.0

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study the situation of dual educational administration between the vocational and high school, 2) study about important factors affecting quality for administration and management of dual educational administration between the vocational and high school, 3) study desirable futuristic for administration and management of dual educational between the vocational and high school, and 4) development strategy for administration of dual educational between vocational and high school by Rajaprajanugroh 15 School (Wiengkaosaenphuwittayaprasart) consistent with study 4.0. The study used a mixed research method such as using quantitatively for a specific randomized questionnaire, the sample group were administrators and teachers by totally 95 persons and also using percentage, mean, standard deviation statistics, and qualitatively specific randomized interviews. The informant was collected from 8 persons of administrators, teachers, and the board. In the content analysis and summary, it was found that 1) Educational administration such as 1.1) learner quality in good level ($\mu = 3.32$), 1.2) management and educational administration in very good level ($\mu = 4.10$), 1.3) instructional course in very good level ($\mu = 4.26$) 2) The

important factors affecting quality such as 2.1) the learner quality, 2.2) the management, and educational administration. And 2.3) the educational administration by focusing on learners. 3) The desirable futuristic was: 3.1) the learner quality; knowledge, and skills corresponding to education 4.0, 3.2) administrative processes for teacher development and human resource curriculum, 3.3) instructional course to focus on learners do activities by themselves, and 4) the development strategy of educational administration such as 4.1) enhance learner effectiveness, 4.2) enhance understanding of the curriculum, 4.3) develop a learning management system, and 4.4) human resource development excellence.

Keywords: Development Strategy, Educational Administration, Vocational, High School, Study 4.0

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่โลกยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัวประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบาย Thailand 4.0 ซึ่งมีหัวใจสำคัญคือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) มีการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตไปสู่ภาคบริการมากขึ้น Thailand 4.0 เป็นโมเดลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การเข้าสู่ Thailand 4.0 ประเทศไทยต้องมีการสร้างนวัตกรรมเป็นของตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติเหมือนแต่ก่อน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของ Thailand 4.0 คือ การขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ “มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน” กล่าวคือ การทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพสูง โดยเฉพาะคนหรือทรัพยากรมนุษย์นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีความจำเป็นมากที่สุด เพราะเป็นแหล่งความรู้และกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ โดยการเป็นผู้ที่นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวได้นั้น ระบบการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและก้าวสู่ “การศึกษา 4.0” ด้วยเช่นเดียวกัน (เสาวลักษณ์ พิสิษฐ์ไพบูลย์, 2564); (นวรรตน์ รามสุต และบัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2564) ในการขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0 ภาคการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อน และการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีหลักสูตรการศึกษารองรับ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลที่ดีกับผู้เรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติแนวการจัดการศึกษาในหมวดที่ 4 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งระดับเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญศึกษา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภทอาชีวศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประเภทสามัญศึกษา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภทอาชีวศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ประกอบกับรัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพมากขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้ร่วมกันกำหนดให้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการอาชีวศึกษาในการเปลี่ยนค่านิยมอาชีวศึกษาผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาครัฐกิจบริการภาคอุตสาหกรรมภาคการเกษตร และกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่กำลังขยายตัวในทุก ๆ ด้าน แต่ในสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนที่มุ่งเรียนประเภทสามัญศึกษาเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจึงส่งผลให้ผลผลิตทางการศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการกำลังคน

ในระดับฝีมือของสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม 3.9 แสนคน และเกิดภาวะที่ขาดแคลนแรงงานเพิ่มเป็น 4 แสนคน และมีแนวโน้มที่การขาดแคลนแรงงานจะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่องจากอัตราการเกิดของประชากรไทยที่ลดลง ขณะเดียวกันความต้องการทางด้านแรงงานที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (สพฐ.ส่งเสริมเรียนต่อสายอาชีพ, 2564)

การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนตามความถนัดความสนใจ โดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจนทั่วถึง และรวดเร็วขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ดังนั้น การสร้างกลยุทธ์เป็นการกำหนดสภาพที่พึงประสงค์ไว้ล่วงหน้าแล้วพยายามปรับเปลี่ยน ควบคุมปัจจัย และกระบวนการ เพื่อให้บรรลุตามสภาพที่พึงประสงค์ การวางแผนเดิม ๆ นั้น เป็นการวางแผน โดยการคาดการณ์หรือพยากรณ์แนวโน้มในอนาคตและเขียนโครงการรองรับ การวางแผนเพื่อการบริหารเชิง กลยุทธ์นั้นต้องคำนึงถึงภาพรวมของหน่วยงาน ต้องตั้งคำถามว่าทำแล้วได้ประโยชน์อะไร เช่น สถานศึกษามีเป้าหมายว่าจะจัดการศึกษา ให้กับเด็กในเขตบริการทุกคนอย่างมีคุณภาพและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อวางแผนกลยุทธ์แล้ว ต้องตอบคำถามได้ว่า สิ่งที่ดีำเนินการส่งผลต่อเป้าหมายมากน้อยเพียงใด เป็นการมุ่งเน้น กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคคลหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการวางแผนแบบเดิมนั้น มุ่งเน้นเฉพาะบุคลากรในสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ การวางแผนจะดำเนินการเพียงคนกลุ่มเดียว เป็นการมุ่งเน้นภาพรวมมากกว่าการพิจารณาแบบแยกส่วน เพราะการวางแผนแบบแยกส่วนนั้นบางครั้งไม่สามารถทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานได้ ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก นั่นคือ จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา รวมทั้งโอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งการวางแผนแบบเดิมนั้นมักพิจารณาเฉพาะจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายในเท่านั้น และเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การวางแผนกลยุทธ์นั้นต้องใช้ทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นบุคลากร หรืองบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยใช้ให้น้อยที่สุดและให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์มากที่สุด (Mintzberg, H., 1994) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพ และน้อมนำศาสตร์พระราชามาสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมการมีงานทำ จึงได้จัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โดยมีแนวทางที่จะขับเคลื่อน การศึกษาด้านอาชีวศึกษา (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนให้เป็นรูปธรรม มีหลักสูตรรองรับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา และได้จัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(ทวิศึกษา) ในสถานศึกษาขึ้นและขับเคลื่อนการพัฒนาให้เกิดเป็นรูปธรรม สามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ รองรับการแข่งขันและความต้องการของตลาดแรงงาน แต่จากการประชุม PLC กลุ่มสาระการงานอาชีพ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2563 พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมายังขาดการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดเป็นรูปธรรม งบประมาณในการบริหารหลักสูตรยังไม่เพียงพอ วัสดุฝึกและวัสดุสิ้นเปลืองยังไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนเกิดความไม่คล่องตัวและไม่ต่อเนื่อง (วิวัฒน์ ลาพิงค์, 2564) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย(ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0” เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นกลยุทธ์ ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สัมฤทธิ์ผลกับนักเรียนและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)
2. เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)
3. เพื่อศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)
4. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ ผู้บริหาร และครู จำนวน 95 คน (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท), 2564)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 95 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 4 คน และคณะกรรมการ จำนวน 3 คน จำนวนทั้งสิ้น 8 คน โดยกำหนดเกณฑ์คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีประสบการณ์ในตำแหน่งงาน 5 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านภาษา ด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50-1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) เท่ากับ 0.89 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน (Checklist) 2) สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และ 3) ข้อเสนอแนะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) (โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง มีปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด และเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3) การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เชงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลเชงเนื้อหา และสรุปเป็น ภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยา ประสาท) พบว่า มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการบริหารและการจัดการ หลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านคุณภาพของผู้เรียน

ลำดับ	มัธยมศึกษาปีที่	รวม (μ)	ระดับ คุณภาพ	คุณลักษณะ (μ)	ระดับ คุณภาพ	อ่าน คิด วิเคราะห์ (μ)	ระดับ คุณภาพ
1	มัธยมศึกษาปีที่ 4/4	3.59	ดีมาก	2.43	ดี	2.54	ดี
2	มัธยมศึกษาปีที่ 4/5	2.90	ค่อนข้างดี	2.40	ดี	2.40	ดี
3	มัธยมศึกษาปีที่ 4/6	3.62	ดีมาก	2.80	ดี	2.80	ดี
4	มัธยมศึกษาปีที่ 5/5	3.24	ดี	2.21	ดี	2.55	ดี
5	มัธยมศึกษาปีที่ 5/6	3.32	ดี	2.24	ดี	2.39	ดี
6	มัธยมศึกษาปีที่ 6/4	3.27	ดี	2.27	ดี	2.3	ดี
7	มัธยมศึกษาปีที่ 6/5	3.31	ดี	2.35	ดี	2.27	ดี
8	มัธยมศึกษาปีที่ 6/6	3.32	ดี	2.22	ดี	2.19	ดี
ภาพรวม		3.32	ดี	2.37	ดี	2.43	ดี

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\mu = 3.32$) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\mu = 2.37$) และอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\mu = 2.43$)

ตารางที่ 2 สภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตร

ฉบับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		ระดับ คุณภาพ
		μ	σ	
1.	การวางแผนการใช้หลักสูตร	4.03	0.78	ดีมาก
2.	การนำหลักสูตรไปใช้	4.25	0.74	ดีมาก
3.	การสนับสนุนการใช้หลักสูตร	4.05	0.75	ดีมาก
4.	การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร	4.07	0.76	ดีมาก

ฉบับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		ระดับคุณภาพ
		μ	σ	
5.	การประเมินการใช้หลักสูตร	4.10	0.76	ดีมาก
6	กระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร	4.08	0.76	ดีมาก
	ภาพรวม	4.10	0.76	ดีมาก

2. ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.25$) รองลงมาคือ การประเมินการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.10$) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวางแผนการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.03$)

ตารางที่ 3 สภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ฉบับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		ระดับคุณภาพ
		μ	σ	
1	หลักการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.26	0.71	ดีมาก
2.	กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.25	0.69	ดีมาก
	ภาพรวม	4.26	0.70	ดีมาก

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.26$) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.25$)

การศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชาต) พบว่า

1. ด้านคุณภาพผู้เรียนคือ มีเหตุเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ มีปัจจัยสนับสนุนคือ นโยบายจากผู้บริหารที่สนับสนุนการศึกษาเพื่ออาชีพ มีครูสอนครบสาขาและครบวิชาเอก ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรหลานศึกษาในด้านอาชีพเพิ่มมากขึ้น มีการจัดสรรงบประมาณในซื้อวัสดุครุภัณฑ์ มีเครื่องมือและครุภัณฑ์ทางการเรียนหลากหลาย มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ มีการวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน และครูมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดชัดเจน ส่วนปัจจัยฉุดรั้งคือ ครูผู้สอนใช้สื่อไม่น่าสนใจ ขาดการวิจัยเกี่ยวกับการการ

จัดการชั้นเรียน ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอในแต่ละสาขา และวัสดุฝึกและวัสดุสิ้นเปลืองยังมีไม่เพียงพอ

2. ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตรคือ มีเหตุเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ปัจจัยสนับสนุนคือ ผู้บริหารและครูประเมินการพัฒนาทางวิชาชีพ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูมีแผนการสอนที่ตรงตามตัวชี้วัด มีหลักสูตรมีความชัดเจนและบริหารจัดการได้ดี ทำการเทียบโอนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการแก่ผู้บริหาร และครู ครอบคลุมทั่วทั้งโรงเรียน มีการวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน กำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ชัดเจน และจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และปัจจัยฉุดรั้งคือ ขาดการวิจัยในชั้นเรียนของครู และการใช้หลักสูตร ขาดการนิเทศที่เป็นระบบ ขาดการสื่อสารระหว่างเจ้าของหลักสูตร (อาชีวศึกษา) และผู้ดำเนินการใช้หลักสูตร (มัธยมศึกษาตอนปลาย) และขาดงบประมาณพัฒนาหลักสูตร

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ มีเหตุเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ปัจจัยสนับสนุนคือ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหลักสูตรที่สนใจ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นลงมือปฏิบัติเอง ตรงต่อความต้องการผู้เรียน มีการจัดสรรงบประมาณ มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ปัจจัยที่ฉุดรั้งคือ ขาดการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้เรียน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อความต้องการของครู ขาดการวิจัยหลักการจัดการเรียนการสอน วัสดุฝึก และวัสดุสิ้นเปลืองไม่เพียงพอ และขาดงบประมาณจัดซื้อวัสดุ

การศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) พบว่า

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และความสามารถ 2) ด้านสมรรถนะแกนกลาง ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และความสามารถ และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ควรสอดคล้องกับการศึกษา 4.0

2. ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตร มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ควรประชุมจัดทำแผนงบประมาณของหลักสูตร วางแผนพัฒนาครู

และบุคลากร และมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนจัดทำคำอธิบายรายวิชา สอนตามหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการประเมินผล 3) ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร ควรสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ภายในและภายนอกสถานศึกษา สนับสนุนงานวิชาการในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขหลักสูตร และส่งเสริมและสนับสนุนการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานของนักเรียน 4) ด้านการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร ควรนิเทศกำกับและติดตามการใช้หลักสูตรเป็นระบบที่ชัดเจน 5) ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร ควรมีการประเมินคุณภาพผู้เรียน และประเมินผลการพัฒนา การปรับปรุง และการแก้ไขการใช้หลักสูตร และ 6) ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการหลักสูตร ควรพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและชำนาญจัดสภาพแวดล้อมและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศสื่อ อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักการการเรียนการสอนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างแรงจูงใจและกระตุ้น และ 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศน่าสนใจ และมีการตรวจสอบ ประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า

“ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้ของผู้เรียน” (ผู้บริหาร, 2564)

“ครูควรใช้สื่อ เทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ และเหมาะสมกับเรื่องที่เรียนรู้” (ครูท่านที่ 1, 2564)

และ “การจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง และครูกับนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนการเรียนรู้ทุกครั้ง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้” (ครูท่านที่ 2, 2564)

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 พบว่า จากการสนทนากลุ่มได้วิเคราะห์จากการประเมินสภาพการณ์ ทบทวนวิสัยทัศน์เดิม การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจการบริหารจัดการ

หลักสูตร กำหนดเป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงานโครงการ แผนที่กลยุทธ์ (Strategy Map) ได้สรุปเป็นกลยุทธ์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	โครงการ
การเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้เรียน	1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสมรรถนะวิชาชีพ - มีทักษะการปฏิบัติงานพื้นฐาน การใช้เครื่องมือและวัสดุขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน การใช้คอมพิวเตอร์ ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และวิเคราะห์แก้ปัญหาปฏิบัติงาน	- ร้อยละ	1) โครงการส่งเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) โครงการส่งเสริมทักษะการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ 3) โครงการส่งเสริมทักษะผู้เรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้เรียน
การเสริมสร้างความเข้าใจในหลักสูตร	1. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในหลักสูตร 2. เพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร	1) ร้อยละผู้ปกครอง ชุมชน มีความเข้าใจในหลักสูตร) 2) ร้อยละผู้ปกครอง ชุมชน มีความเชื่อมั่น และส่งบุตรหลานเข้าเรียน	1) โครงการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การสอนระหว่างเครือข่ายสถานศึกษา 2) โครงการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
การพัฒนา ระบบบริหาร การจัดการ เรียนการสอน	1. เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย ตามความต้องการผู้เรียนและนโยบายการศึกษา 4.0 2. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยปฏิบัติจริง และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. เพื่อส่งเสริมครูทำวิจัยในชั้นเรียน	1. ร้อยละของผลการประเมินด้านคุณภาพ ภายในสถานศึกษาด้านหลักสูตร 2. ร้อยละของครูผู้สอนมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	1) โครงการส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียน 2) โครงการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 3) โครงการประกันคุณภาพการศึกษา 4. โครงการนิเทศการสอน
การพัฒนา บุคลากรสู่ ความเป็นเลิศ	1. เพื่อส่งเสริมให้ครูบุคลากรได้ เข้ารับการอบรมพัฒนาการจัดทำหลักสูตรการเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 2. พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน โดยการปฏิบัติจริง และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. ร้อยละของครูที่เข้ารับการอบรมพัฒนาการจัดทำหลักสูตร 2. ร้อยละของครูที่จัดการเรียนการสอน ด้วยการปฏิบัติจริง สร้างผู้เรียนให้ทักษะอาชีพในชีวิตประจำวันได้	1) โครงการพัฒนาครู/บุคลากรมืออาชีพ 2) โครงการพัฒนา การสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยระบบสารสนเทศทางการศึกษา 3) โครงการวิจัยและพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน 4) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การเสริมสร้างประสิทธิผลของผู้เรียน 2) กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้าใจในหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 3) กลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน และ 4) กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นเลิศ และมีแผนงานโครงการจำนวน 14 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการส่งเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) โครงการส่งเสริมทักษะการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ 3) โครงการส่งเสริมทักษะผู้เรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 5) โครงการแลกเปลี่ยนการเรียนการสอนระหว่างเครือข่ายสถานศึกษา 6) โครงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 7) โครงการส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียน 8) โครงการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 9) โครงการประกันคุณภาพการศึกษา 10) โครงการนิเทศการสอน 11) โครงการพัฒนาครูและบุคลากรสู่มืออาชีพ 12) โครงการพัฒนา การสร้าง สื่อการเรียนการสอนด้วยระบบสารสนเทศทางการศึกษา 13) โครงการวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 14) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชาต) ด้านคุณภาพผู้เรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ การนำหลักสูตรไปใช้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวางแผนการใช้หลักสูตร และด้านกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ หลักการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และรองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ สุนจิณ ใจกระจ่าง กล่าวถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมสถานศึกษา ด้านการพัฒนาครูสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า อยู่ในระดับมาก และสภาพการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อกิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อยู่ในระดับมาก

เนื่องจากครูเน้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน และสรุปบทเรียนร่วมกัน (สุจิน ใจกระจ่าง, 2553)

การศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ด้านคุณภาพผู้เรียนมีปัจจัยสนับสนุนคือนโยบายที่สนับสนุนการศึกษาเพื่ออาชีพ และมีการพัฒนาครูและบุคลากร รวมถึงการจัดสรรงบประมาณในข้อวัตรคุณธรรม ปัจจัยจุดรั้งคือ ครูผู้สอนใช้สื่อไม่น่าสนใจ ขาดการวิจัยในชั้นเรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร มีปัจจัยที่สนับสนุนคือ ผู้บริหาร และครูได้รับการประเมินการพัฒนาทางวิชาชีพ และตนเองอย่างต่อเนื่อง และครูมีแผนการสอนที่ตรงตามตัวชี้วัด ปัจจัยจุดรั้งคือ ครูขาดการวิจัยในชั้นเรียนของครู และขาดการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีปัจจัยที่สนับสนุนคือ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหลักสูตรที่ตนเองสนใจ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง ตรงต่อความต้องการผู้เรียน และใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยจุดรั้งคือ ขาดการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการไม่เพียงพอ ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรคือ การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อการสื่อสารสองทางและเสริมสร้างให้ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ขจัดและลดสาเหตุแห่งการขัดแย้ง รวมทั้งสนับสนุนนโยบายการดำเนินการใช้หลักสูตร จึงเป็นภารกิจสำคัญของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรโครงการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) แก่ผู้ปกครองและชุมชน เช่น การออกเอกสาร สิ่งพิมพ์ การใช้ สื่อมวลชน เป็นต้น (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554)

การศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ 1) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ 2) ด้านสมรรถนะแกนกลาง และ 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เน้นทั้ง 3 ด้านควรสอดคล้องกับการศึกษา 4.0 ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตร ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร 2) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ 3) ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร 4) ด้านการนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร 5) ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร และ 6) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร เน้นการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพและชำนาญ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และมีการติดตามประเมินผลอย่าง

สม่ำเสมอ และด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านหลัก การเรียนการสอนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการตรวจสอบ ประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ดังที่ ดวงใจ ไชยลังการ กล่าวว่ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นจะต้องมี การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร การจัดทำรายงานสรุปผล การดำเนินงานการบริหาร หลักสูตร รวมไปถึงนำข้อมูลและปัญหาที่พบในการสอนมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (ดวงใจ ไชยลังการ, 2558)

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยา ประสาท) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ การเสริมสร้างประสิทธิผลของผู้เรียน มีแผนงานโครงการ ได้แก่ 1.1) โครงการส่งเสริมเพื่อ พัฒนาผู้เรียน 1.2) โครงการส่งเสริมทักษะการสื่อสาร 1.3) โครงการส่งเสริมทักษะผู้เรียนด้วย เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 1.4) โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้เรียน 2) กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้าใจในหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) มีแผนงานโครงการ ได้แก่ 2.1) โครงการแลกเปลี่ยนการ เรียนการสอนระหว่างเครือข่ายสถานศึกษา และ 2.2) โครงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเรียน ร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 3) กลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารการ จัดการเรียนการสอน มีแผนงานโครงการ ได้แก่ 3.1) โครงการส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียน 3.2) โครงการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 3.3) โครงการประกันคุณภาพ การศึกษา และ 3.4) โครงการนิเทศการสอน และ 4) กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็น เลิศ มีแผนงานโครงการ ได้แก่ 4.1) โครงการพัฒนาครูและบุคลากรสู่มืออาชีพ 4.2) โครงการ พัฒนาการสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยระบบสารสนเทศทางการศึกษา 4.3) โครงการวิจัย และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4.4) โครงการ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน ดังที่ ปิยะมาศ ชำนาญ และคณะ กล่าวว่ การนำกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาและมีความเชื่อมั่นว่ากลยุทธ์ที่สร้างขึ้นโดยมี องค์ประกอบของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) การวางแผนกลยุทธ์เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมิน ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมขององค์กร และปัจจัยใน ด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา โดย ทำการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค 2) การกำหนดกลยุทธ์เป็นการ

กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ของการจัด การศึกษาร่วมหลักสูตร 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ กระบวนการดำเนินงานนำกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานอย่างเป็น รูปธรรมเพื่อกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา และ 4) การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ การติดตาม ตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทาง ปรับปรุงและพัฒนา เพื่อบำ เสร็จการเปิดสาขาวิชาที่กำหนดหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดรูปแบบและกระบวนการ จัดการเรียนรู้ออกมา กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล การโอนผลการเรียน รวมถึงการ กำหนดการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการจัดการศึกษาร่วมหลักสูตรที่ผู้สำเร็จการศึกษา มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน (ปิยะมาศ ชำนาญ และคณะ, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) ในภาพรวม ด้านคุณภาพผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลักสูตรการศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับดี ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก และด้านการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดีมาก เหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ คุณภาพการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) มี ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ผู้บริหารและครูประเมินการพัฒนาทางวิชาชีพ พัฒนานตนเองอย่าง ต่อเนื่อง มีแผนการสอนที่ตรงตามตัวชี้วัด และบริหารจัดการได้ดี และปัจจัยฉุดรั้ง ได้แก่ ขาดการวิจัยในชั้นเรียน และวัสดุฝึกและวัสดุสิ้นเปลืองยังมีไม่เพียงพอ ในส่วนภาพอนาคตที่ พึ่งประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยา ประชาสพ) มี 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ 1) สมรรถนะวิชาชีพ 2) สมรรถนะแกนกลาง และ 3) คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการ บริหารและการจัดการหลักสูตร ได้แก่ 1) การวางแผนใช้หลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้ 3) การสนับสนุนการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศกำกับติดตาม 5) ประเมินการใช้หลักสูตร และ 6) กระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการการเรียนการสอน และ 2) กระบวนการจัดการเรียน การสอน การพัฒนาหลักสูตรการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยา ประชาสพ) ที่สอดคล้องกับการศึกษา 4.0 มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างประสิทธิภาพของ ผู้เรียน มีแผนงานโครงการ 2) การเสริมสร้างความเข้าใจในหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและ

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 3) การพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนการสอน มีแผนงานโครงการ และ 4) การพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นเลิศ ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้คือ ควรนำกลยุทธ์แผนงานโครงการมาเป็นกรอบในการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษา มีการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เป็นระบบ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรศึกษากลยุทธ์การบริหารและการจัดการหลักสูตรการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) หรือสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีความเป็นเลิศเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบและพัฒนากลยุทธ์การบริหารและการจัดการหลักสูตรการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ครูท่านที่ 1. (12 เมษายน 2564). อนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท). (เอนก หมั่นคำสี, ผู้สัมภาษณ์)
- ครูท่านที่ 2. (12 เมษายน 2564). อนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท). (เอนก หมั่นคำสี, ผู้สัมภาษณ์)
- ดวงใจ ไชยลังการ. (2558). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. Graduate School Journal, 8(18), 107-114.
- นวรรตน์ รามสุต และบัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2564). การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้าราชการงานรัฐมนตรี. เรียกใช้เมื่อ 16 มีนาคม 2564 จาก <http://www.moe.go.th/websm/2016/aug/354.html>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (เล่มที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- ปิยะมาศ ชำนาญ และคณะ. (2564). กลยุทธ์การบริหารการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาภาคใต้. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(2), 441-452.

- ผู้บริหาร. (12 เมษายน 2564). อนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการ การศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ). (เอนก หมั่นคำสี, ผู้สัมภาษณ์)
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ). (2564). ข้อมูลพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 24 มีนาคม 2564 จาก https://data.bopp-obec.info/web/index_kru.php?S
- วัฒน ลาพิงค์. (2564). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ). ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์ พรินท์.
- สพฐ.ส่งเสริมเรียนต่อสายอาชีพ. (2564). อาชีวศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 12 มีนาคม 2564 จาก <https://siamrath.co.th/n/32331>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2558). แนวทางการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุจิน ใจกระจ่าง. (2553). สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสาวลักษณ์ พิสิษฐ์ไพบูลย์. (2564). ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ไทยแลนด์ 4.0. เรียกใช้เมื่อ 16 มีนาคม 2564 จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/33499%-ขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่%ไทยแลนด์%204.0.html>
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Mintzberg, H. (1994). *The Rise and Fall of Strategic Planning*. New York: Prentice-Hall.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*

DEVELOPMENT GUIDELINES OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP
OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN YOD DOI THOED THAI SCHOOL
NETWORK UNDER CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AEA OFFICE 3

ศุภสิทธิ์ พิสัยเลิศ

Supasit Pisailerd

พูนชัย ยาวีราช

Phoonchai Yawirach

ไพโรจน์ รัตนชูวงศ์

Pairop Rattanachuwong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiangrai Rajabhat University, Thailand

E-mail: phoonchaiya@crru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี ได้แก่ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามสุ่มแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 70 คน ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์สุ่มแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและคณะกรรมการ จำนวน 12 คน รวมทั้งหมด 82 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร โดยรวมอยู่ใน

*Received 31 May 2021; Revised 21 June 2021; Accepted 23 June 2021

ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สร้างบารมีหรือมีอิทธิพลเป็นอุดมคติ รองลงมาคือ คำนึงถึงเอกบุคคล และน้อยที่สุดคือ สร้างแรงบันดาลใจ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ได้แก่ 2.1) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย การหัวนไหว การแสดงออก การเปิดกว้าง การยอมรับผู้อื่น และการมีสติ และ 2.2) ปัจจัยภายนอกด้านบรรยากาศองค์กร ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร นโยบายองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ 3.1) สร้างบารมี เป็นตัวอย่างผู้บริหารที่ชื่นชอบ 3.2) สร้างแรงบันดาลใจ ศึกษาและทำความเข้าใจขอบข่ายภาระงานสถานศึกษา ปฏิบัติตนดี และน่าเคารพ 3.3) กระตุ้นทางปัญญา ศึกษาและวิเคราะห์องค์กรกระตุ้นปัญญาการบริหารและการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ และ 3.4) คำนึงถึงเอกบุคคล ทำความเข้าใจพฤติกรรมความต้องการ จุดเด่น จุดด้อยแต่ละบุคคลตามศักยภาพ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารสถานศึกษา, กลุ่มยอดดอยเทิดไทย, การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study the level of transformational leadership of school administrators in Yod Doi Thoed Thai, 2) study the factor affecting transformational leadership of school administrators in Yod Doi Thoed Thai, and 3) study development guidelines of transformational leadership of school administrators in Thoed Thai school network under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. This study was a mixed research method, quantitative research by using a specific randomized questionnaire with the sample group of 70 persons who were government teacher and educational personnel, percentage, mean, and standard deviation statistics and qualitatively of a specific randomized interview was used. The informants were 12 persons , a total of 82 people such as executive administrators, department managers, and board for content analysis and conclusion. The study was found that: 1) the level of transformational leadership of school administrators overall was at a moderate level ($\bar{X} = 3.48$) with the highest mean created prestige or ideal of influence and the least was inspirational. 2) The factor affecting transformational leadership of school administrators such as 2.1) personality factors include sensitivity,

expressiveness, openness, acceptance, and consciousness. And 2.2) External factors in the organization consist of the organizational chart, organizational policies, and organizational culture. And 3) The development guideline of transformational leadership of school administrators such as 3.1) created prestige, be the sample of popularity administrators, 3.2) created inspire, study and understand the scope of the school workload, behave well and respectfully, 3.3) intellectual stimulation, study and analysis, organizational intelligence stimulation, successful management and learning management, and 3.4) considered to the unique person, understanding the behavior, needs, strengths and weaknesses of each individual according to their potential.

Keywords: Development Guideline, Transformational Leadership, School Administrators, Yod Doi Thai School Network, Primary Education

บทนำ

ไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) เป็นการพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย และมีรายได้มากขึ้น เพื่อให้ประเทศก้าวพ้นจากการเป็นประเทศที่มีรายได้ระดับปานกลาง โดยจะต้องทำการผลิตนวัตกรรม ใหม่ ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ และสามารถติดต่อค้าขายกับต่างประเทศได้ด้วย สำหรับการศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องมีการพัฒนาเพื่อการสนับสนุนให้นโยบายในการพัฒนาประเทศดังกล่าวประสบผลสำเร็จ โดยการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 นั้น จะต้องมีการพัฒนาด้านทักษะภาษาอังกฤษ การนำศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านวิทยาศาสตร์ด้านเทคโนโลยี ด้านวิศวกรรมศาสตร์และด้านคณิตศาสตร์มาบูรณาการร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสร้างสรรค์และเน้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม หรือโครงการที่บูรณาการมากขึ้น การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาปรับปรุงตำราเรียนให้มีมาตรฐาน 5 ดาว การบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก บทบาทของผู้สอน และการใช้สื่อเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม การศึกษาไทยในยุค 4.0 จะไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้ถ้าไม่มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งถือได้ว่า บุคลากรทางการศึกษาเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2564) การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 นี้จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม และมีหัวใจรักและศรัทธาในอาชีพการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและ สภาพปัญหาของประเทศอย่างแท้จริงโดยยึดหลักการว่า หัวใจแห่งการบริหารสถานศึกษาคือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างผู้เรียนให้มีความรู้

ความสามารถ เพื่อตอบสนองความจำเป็นของสังคมได้อย่างเหมาะสม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญ และมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของสถานศึกษา ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่เสมอ จะเห็นได้ว่า การที่จะบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับยุคการศึกษา 4.0 ผู้บริหารจะต้องปรับตัว และพัฒนาภาวะผู้นำให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2560)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำที่สามารถใช้ในการอธิบายกระบวนการอิทธิพลได้อย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ระดับจุลภาควิชาการระหว่างผู้นำกับผู้ตามเป็นรายบุคคล ตลอดจนถึงระบบวัฒนธรรม แม้ว่า โดยบทบาทหลักของผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นในองค์การก็ตาม แต่เส้นทางของกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวผู้นำกับผู้ตามจะผูกพันต่อกันอย่างมั่นคง ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้รับการยอมรับว่ามีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาทุกทฤษฎีหนึ่งในปัจจุบัน ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการกระบวนการจัดการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม ปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำและผู้ตามมีต่อกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีต้องตระหนักถึงความต้องการของผู้ตามและกระตุ้นผู้ตามให้เกิดจิตสำนึก ยกย่องระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นตามลำดับขั้นความต้องการ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงยังเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติของผู้ตาม สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ให้มีความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมและมุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน สรุปได้ว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงควรมีพฤติกรรมหลักที่สำคัญอย่างน้อยที่สุด 6 ประการ ดังนี้ 1) ให้ ความชัดเจนด้านวิสัยทัศน์ 2) แสดงแบบอย่างของพฤติกรรมที่เหมาะสมกับผู้ตาม 3) กระตุ้นให้เกิด การยอมรับเป้าหมายร่วมของกลุ่ม 4) กำหนดความคาดหวังต่อผลงานสูง มุ่งสู่ความเป็นเลิศของผลงาน 5) ให้การสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล 6) กระตุ้นการใช้ปัญญา (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2564)

สถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ประกอบด้วย 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านพญาไพร โรงเรียนพญาไพรไตรมิตร โรงเรียนบ้านแม่หม้อ และโรงเรียนบ้านผาจี เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่

บนพื้นที่สูง มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ อาข่า ลาหู่ จีนยูนาน และไทใหญ่ มีฐานะยากจน ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง ทำไร่ ทำสวน มีรายได้ไม่แน่นอน นับถือ ศาสนาคริสต์ พุทธ และนับถือผี ตามความเชื่อของชนเผ่า ประชากรบางส่วนขาดสิทธิทาง กฎหมาย ไร้สัญชาติ ขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษา ขาดความรู้ไม่ทันต่อเหตุการณ์ของโลก ปัจจุบัน ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัย ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาและความไม่เข้าใจ ภาษาในการเรียนการสอนของนักเรียนและครู ผู้ปกครองขาดความตระหนักถึงคุณค่าของ การศึกษาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต อันเนื่องมาจากสังคม ความเชื่อ จารีต ประเพณี การบริการด้านการศึกษายังไม่ทั่วถึง ไม่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ มีหลักสูตรการเรียน การสอนที่ไม่เหมาะสม ครูขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย ระบบ ข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นระบบ ครูขาดประสบการณ์สอนเนื่องจากเป็นครูบรรจุใหม่ ครู และ ผู้บริหาร มีการโยกย้ายบ่อยทำให้เกิดปัญหาตามมาคือ อัตรากำลังของครูไม่เพียงพอ ต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนไม่มีความ ต่อเนื่องรวมทั้งการบริหารโรงเรียนในบริบทอื่น ๆ มีข้อจำกัดตามไปด้วย (นุชนาถ สุทธการ, 2554) จากสภาพปัญหาดังกล่าวการจัดการศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นั้นมีปัญหาอุปสรรคหลากหลายประการที่ สลับซับซ้อน มีความยากลำบากในการบริหารจัดการให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และมีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญและสนใจที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อเป็นการนำเสนอแนวทางให้ผู้บริหาร สถานศึกษาสามารถส่งเสริมและพัฒนาการระบบการจัดการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับ พื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการศึกษาพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ ดี มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิภาวะ ทางอารมณ์ที่สามารถเผชิญปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ของโลก และมีทักษะชีวิต ในการประกอบสัมมาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างสันติสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอด ดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาใน กลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นการวิจัยเป็นแบบผสานวิธี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ด้านประชากร (Population) คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วยโรงเรียน 4 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านพญาไพร จำนวน 31 คน 2) โรงเรียนบ้านแม่หม้อ จำนวน 21 คน 3) โรงเรียนพญาไพรไตรมิตร จำนวน 19 คน และ 4) โรงเรียนบ้านผาจี จำนวน 11 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 82 คน (สถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2564)

1.1.1 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 70 คน คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์คือ เป็นผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีประสบการณ์ในตำแหน่งงาน 5 ปีขึ้นไป

1.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน หัวหน้าฝ่าย จำนวน 4 คน และคณะกรรมการ จำนวน 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 12 คน โดยกำหนดเกณฑ์คือ เป็นผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในตำแหน่งงาน 8 ปีขึ้นไป

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาและการพัฒนาผู้บริหาร และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านภาษา ด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50-1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, L. J., 1990) เท่ากับ 0.87 และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน (Checklist) 2) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ข้อเสนอแนะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

(Likert, R., 1967) (โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง มีปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด และเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

3. ด้านการเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) เชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่าระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และ 4) ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคคล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย

องค์ประกอบ	ระดับภาวะผู้นำ		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ	3.69	0.75	มาก	1
- ผู้บริหารเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีทัศนคติเชิงบวก	3.81	0.74	มาก	1
- ผู้บริหารสามารถระบุดูประสงคหลักในการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานได้ชัดเจน	3.69	0.80	มาก	2
- ผู้บริหารปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน	3.67	0.67	มาก	3
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	3.36	0.69	ปานกลาง	4
- ผู้บริหารมีทักษะที่สามารถทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกว่าคุณค่า	3.64	0.88	มาก	1
- ผู้บริหารสามารถถ่ายทอดความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับค่านิยมและความเชื่อถือ	3.59	0.56	มาก	2

องค์ประกอบ	ระดับภาวะผู้นำ		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
- ผู้บริหารมีวิธีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความสามัคคีกันในการปฏิบัติงาน	3.47	0.50	ปานกลาง	3
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	3.43	0.80	ปานกลาง	3
- ผู้บริหารให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	3.55	0.75	มาก	1
- ผู้บริหารมีการมอบหมายภาระงานที่มีความท้าทายความสามารถ	3.54	0.92	มาก	2
- ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ อย่างเต็มที่	3.50	0.98	มาก	3
4. ด้านการคำนึงถึงเอกบุคล	3.48	0.88	ปานกลาง	2
- ผู้บริหารรับฟังปัญหาและความคับข้องใจของผู้ร่วมงานอย่างตั้งใจ	3.67	0.91	มาก	1
- ผู้บริหารรักษามาตรฐานการทำงานไว้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย	3.62	0.84	มาก	2
- ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความสามารถพิเศษเต็มที่/เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	3.57	0.95	มาก	3
รวม	3.48	0.78	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม และมีทัศนคติเชิงบวก ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถระบุจุดประสงค์หลักในการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.69$) และน้อยที่สุดคือ สมาชิกมีการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.67$)

2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีทักษะที่สามารถทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกว่าคุณค่า ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถถ่ายทอดความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับค่านิยมและความเชื่อถือ ($\bar{X} = 3.59$) และน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีวิธีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความสามัคคีกันในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.47$)

3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน

อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการมอบหมายภาระงานที่มีความท้าทายความสามารถของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.54$) และน้อยสุดคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.50$)

4. ด้านการคำนึงถึงเอกบุคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารรับฟังปัญหาและความคับข้องใจของผู้ร่วมงานอย่างตั้งใจ ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมาคือ ผู้บริหารรักษามาตรฐานการทำงานไว้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ($\bar{X} = 3.62$) และน้อยสุดคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ($\bar{X} = 3.57$)

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านบุคลิภาพ ประกอบด้วย การหวั่นไหว การแสดงออก การเปิดกว้าง การยอมรับผู้อื่น และการมีสติ มีปัจจัยสนับสนุนคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นและมีความตั้งใจที่ค่อนข้างสูงในการที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความมั่นใจในตัวเอง เป็นกันเองกับคณะครูไม่ถือตัว มีวิสัยทัศน์และทัศนคติที่ดีในการที่จะพัฒนาโรงเรียนและองค์กร มีความพยายามที่จะมอบหมายภาระงานให้ครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และมีการกำหนดกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมตามนโยบายของภาครัฐ และปัจจัยจุดรั้งคือ อายุน้อยและมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่เพียงพอในการรับมือกับสถานการณ์กดดันระดับสูง และขาดทักษะในการโน้มน้าวและยังไม่มีสมาธิเข้าถึงบทบาทหน้าที่ของตัวเอง

2. ปัจจัยภายนอกด้านบรรยากาศองค์กร ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร นโยบายองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร มีปัจจัยสนับสนุนคือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดโครงสร้าง นโยบายขององค์กรได้ถูกต้องตามหลักโครงสร้างที่ภาครัฐกำหนดมีการกำหนดภาระงาน มีการแบ่งฝ่ายงานอย่างชัดเจน และมีความยุติธรรมในการกระจายงานต่าง ๆ และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกันเป็นทีมเน้นความสามัคคีในกลุ่มและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษามีสายสัมพันธ์แบบครอบครัว และปัจจัยจุดรั้งคือ มีอำนาจในการบริหารสถานศึกษาตามโครงสร้างองค์กรที่จำกัด สอดคล้องกับผู้ที่ให้ข้อมูลว่า

“บุคลากรในสถานศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกันทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน” (ผู้บริหาร, 2564)

“ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาโรงเรียน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนก็ จะมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น” (หัวหน้าฝ่าย, 2564)

และ “โรงเรียนกับชุมชนนั้นค่อนข้างมีความห่างเหินและไม่มีกิจกรรมเชื่อม ความสัมพันธ์ร่วมกันรวมถึงชุมชนไม่มีบทบาทในการส่งเสริมหรือสนับสนุนในการพัฒนา โรงเรียนเท่าที่ควรและยังเสนอเพิ่มเติมว่าในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านก็อยากให้ คุณครูมาร่วมประชุมด้วยเวลามีกิจกรรมในชุมชนเช่นมีเทศกาลปีใหม่ งานขึ้นบ้านใหม่หรือ งานเทศกาลต่าง ๆ ก็อยากให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและคุณครูมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อเชื่อม ความสัมพันธ์ที่ดี” (คณะกรรมการ, 2564)

การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะศึกษารูปแบบหรือตัวอย่างของผู้บริหารที่ ตนเองชื่นชอบและมีภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ ควร ศึกษาเทคนิควิธีการและแบบอย่างเพื่อนำมานำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ตัวเอง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดทำ work shop การอบรมหรือการ จัดกิจกรรมที่สามารถให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาได้ทำ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน

2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะศึกษาและทำความเข้าใจขอบข่ายภาระ งานโดยรวมทั้งหมดของสถานศึกษารวมถึงบริบทภายในและภายนอกสถานศึกษาให้ดีกว่าก่อน เป็นลำดับแรกเพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี น่าเชื่อถือและ น่าเคารพในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโดยที่ผู้บริหารต้องมีทั้งคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ กัน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกันโดยเปิด โอกาสให้บุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็นในมิติที่หลากหลายและเท่าเทียมกัน

3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อทำความเข้าใจสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมขององค์กรและชุมชนเพื่อที่จะได้ทราบโอกาสและปัญหาขององค์กรพร้อมกับการสร้างรูปแบบหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ

3.2 สถานศึกษาควรจะมีการบูรณาการระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นและศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อเอามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องตามบริบทของชุมชนและวิธีการของครูบุคลากรนักเรียนและผู้ปกครอง

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี ปรัชญาเกี่ยวกับการกระตุ้นปัญหาทางการบริหารและการจัดการเรียนรู้จากงานวิจัยหรือกรณีศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

4. ด้านการคำนึงถึงเอกบุคล

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมความต้องการจุดเด่นจุดด้อยของแต่ละบุคคลในองค์กรเพื่อทำการวิเคราะห์และสร้างรูปแบบในการบริหารจัดการบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะทำการกระจายอำนาจความรับผิดชอบและภาระหน้าที่กับบุคลากรในสถานศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมตามสมรรถนะศักยภาพและบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลในสถานศึกษา

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวิธีการในการสื่อสารประสานงานกับบุคลากรในองค์กรชุมชนผู้ปกครองเพื่อจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีโดยช่วยวิธีการหลากหลายรูปแบบให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม และบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล

4.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ปัญหาของบุคลากรนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้มีการทำความเข้าใจซึ่งกันและกันซึ่งส่งผลต่อการร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ อยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับปานกลาง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงเอกบุคล อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นผู้บริหารใหม่มีความปรารถนาที่

อยากแสดงความสามารถ มีความต้องการที่จะทำงานให้สำเร็จโดยเร็วซึ่งเป็นเรื่องที่ดีในการกระตุ้นให้คณะครูมีความตื่นตัวตามไปด้วย และเป็นความคิดเห็นที่มีความสอดคล้องกันของหัวหน้าฝ่ายงานวิชาการและหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน ดังที่ ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน มีการวิเคราะห์จุดแข็งอ่อน โอกาสและอุปสรรคเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีการจัดทำแผนพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมพัฒนาครูอย่างเหมาะสม ครูและบุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินการ ด้านสำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT มีการจัดสรรงบประมาณดำเนินการพัฒนาด้าน ICT มีการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการใช้ ICT ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ด้านพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชนเพื่อการวางแผนพัฒนาจัดอบรมพัฒนาครู เพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ สามารถใช้เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ ประชุมคณะครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนสร้างเครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้และด้านพัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำ ครูสามารถจัดตั้งทีมงานเลือกผู้นำ เป็นผู้ตามได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาครูให้สามารถเป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสม (ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย, 2561)

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มี 2 ปัจจัยที่เป็นทั้งปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยฉุดรั้ง ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านบุคลิกภาพ และปัจจัยภายนอกด้านบรรยากาศองค์กร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นและมีความตั้งใจที่ค่อนข้างสูงในการที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความมั่นใจในตัวเอง เป็นกันเองกับคณะครูไม่ถือตัว มีวิสัยทัศน์และทัศนคติที่ดีในการที่จะพัฒนาโรงเรียนและองค์กร แต่เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาอายุยังน้อยและมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่เพียงพอในการรับมือกับสถานการณ์กดดัน ยังขาดกระบวนการทำงานที่เป็นระบบและยังไม่มีวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียในสิ่งที่ตัวเองต้องการจะทำมากเท่าที่ควร ระดับการตัดสินใจและความสามารถในการที่จะปฏิบัติภาระงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนโยบายของภาครัฐมีไม่มากเท่าที่ควรซึ่งทำให้เป็นการเสียโอกาสในการพัฒนาองค์กร ดังที่ พรสุดา ชูพันธ์ และคณะ กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของผู้บริหาร ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของผู้บริหาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีทักษะในการบริหารสถานศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาและปรับปรุงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี รวมทั้งมีทักษะในการจัดการกับบรรยากาศในองค์กรที่เหมาะสมก็ย่อมจะสามารถโน้มน้าว กระตุ้น ผลักดัน และชี้้นำให้บุคคลเกิดการคล้อยตามยอมที่จะทุ่มเทแรงใจและแรงกายอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน รวมถึงการที่ผู้บริหารมีแรงจูงใจในการบริหารงานก็จะนำไปสู่การปฏิบัติงานตามหน้าที่และสามารถบริหารงานภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ร่วมกันส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา (พรสุดา ชูพันธ์ และคณะ, 2563)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ได้แก่ ด้านที่ 1 การสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะศึกษารูปแบบหรือตัวอย่างของผู้บริหารที่ตนเองชื่นชอบและมีภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ ควรศึกษาเทคนิควิธีการและแบบอย่างเพื่อนำมานำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตัวเอง ด้านที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะศึกษาและทำความเข้าใจขอบข่ายภาระงานโดยรวมทั้งหมดของสถานศึกษารวมถึงบริบทภายในและภายนอกสถานศึกษาให้ดีก่อนเป็นลำดับแรกเพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ด้านที่ 3 การกระตุ้นทางปัญญาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการศึกษาและวิเคราะห์องค์กรเพื่อทำความเข้าใจสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมขององค์กรและชุมชนเพื่อที่จะได้ทราบโอกาสและปัญหาขององค์กรพร้อมกับการสร้างรูปแบบหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ และด้านที่ 4 การคำนึงถึงเอกบุคลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวิธีการในการสื่อสารประสานงานกับบุคลากรในองค์กรชุมชนผู้ปกครองเพื่อจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีโดยชัยวิธีการหลากหลายรูปแบบให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม และบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ดังที่ธีรศักดิ์ สารสมิคร กล่าวว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ประกอบด้วย การยึดมั่นในอุดมการณ์ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียน เป็นหลัก มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และทันสมัย มีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุค ปัจจุบัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถทำให้ผู้อื่นยอมรับในวิสัยทัศน์และปฏิบัติตาม มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในเชิงบวก

มีความสามารถในการสื่อสารเปิด โอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมถึงการแสดงความคิดเห็นและสะท้อน ผลย้อนกลับ เพื่อการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น วางตัวเป็นกลาง ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ เข้าใจ ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพสิทธิของทุกคน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้านวิชาชีพ ให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ (ธีรศักดิ์ สารสมศรี, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเหนือไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สร้างบารมีหรือมีอิทธิพลเป็นอุดมคติ รองลงมาคือ คำนึงถึงเอกบุคคล และน้อยสุดคือ สร้างแรงบันดาลใจ ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเหนือไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านปัจจัยส่วนบุคคลด้านบุคลิกภาพ มีปัจจัยสนับสนุนคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นและมีความตั้งใจที่ค่อนข้างสูงในการที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีวิสัยทัศน์และทัศนคติที่ดีในการที่จะพัฒนาโรงเรียนและองค์กร และมีการกำหนดกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมตามนโยบายของภาครัฐ และปัจจัยจุดรั้งคือ อายุน้อยและมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่เพียงพอในการรับมือกับสถานการณ์กดดันระดับสูง และขาดทักษะในการโน้มน้าวและยังไม่มี ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตัวเอง และด้านปัจจัยภายนอกด้านบรรยากาศองค์กร มีปัจจัยสนับสนุนคือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนดโครงสร้าง นโยบายขององค์กรได้ถูกต้องตามหลักโครงสร้างที่ภาครัฐกำหนดมีการกำหนดภาระงาน มีการแบ่งฝ่ายงานอย่างชัดเจน มีความยุติธรรม และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกันเป็นทีม เน้นความสามัคคี และปัจจัยจุดรั้งคือ มีอำนาจในการบริหารสถานศึกษาตามโครงสร้างองค์กรที่จำกัด การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเหนือไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านที่ 1 การสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ ควรจะศึกษารูปแบบหรือตัวอย่างของผู้บริหารที่ตนเองชื่นชอบและมีภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมีหรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ และแบบอย่างเพื่อนำมานำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตัวเอง ด้านที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจ ควรปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี น่าเชื่อถือและน่าเคารพในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโดยที่ผู้บริหารต้องมีทั้งคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กัน ด้านที่ 3 การกระตุ้นทางปัญญา ควรจะศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี ปรัชญาเกี่ยวกับการกระตุ้นปัญญาทางการ

บริหารและการจัดการเรียนรู้จากงานวิจัยหรือหรือกรณีศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ด้านที่ 4 การคำนึงถึงเอกบุคลล ควรจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมความต้องการจุดเด่นจุดด้อยของแต่ละบุคคลในองค์กรเพื่อทำการวิเคราะห์และสร้างรูปแบบในการบริหารจัดการบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้คือ ควรมีการกำหนดแผนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อย่างชัดเจน โดยอาศัยผลการศึกษาค้นคว้าเป็นแนวทาง ทั้งก่อนการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และหลังจากได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารแล้ว และผู้บริหารควรนำผลการศึกษาค้นคว้าเป็นข้อมูล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของตนเอง และควรมีผลการติดตามประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีที่หลากหลาย เพื่อเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงลึก และบริบทภาพรวมของสถานศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน และช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางในการศึกษาได้ตรงตามเป้าหมาย และควรนำผลการศึกษาที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป และนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการ. (17 เมษายน 2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (ศุภสิทธิ์ พิสัยเลิศ และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- ธีรศักดิ์ สารสมักร. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. ใน การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 5 การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Research to Make A CHANGE). มหาวิทยาลัยราชธานี.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2564). การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0. เรียกใช้เมื่อ 21 มีนาคม 2564 จาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/540859>
- นุชนาถ สุทธการ. (2554). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของข้าราชการครู กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเทิดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (เล่มที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- ผู้บริหาร. (15 เมษายน 2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (ศุภสิทธิ์ พิสัยเลิศ และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- พรสุดา ชูพันธ์ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา, 17(78), 148-158.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2560). โรงเรียน 4.0 โรงเรียนผลิตภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกริก.
- สถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2564). ข้อมูลพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 21 มีนาคม 2564 จาก <http://www.hrschool.ac.th/school-list>
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2564). ผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพจากหลากหลายทัศนะ. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2564 จาก <http://suthep.ricr.ac.th>
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2560). การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีประสิทธิผล. (พิมพ์ครั้งที่ 1). อุบลราชธานี: ยง สวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- หัวหน้าฝ่าย. (15 เมษายน 2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มยอดดอยเทอดไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (ศุภสิทธิ์ พิสัยเลิศ และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

การปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับ
ผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอบางใหญ่
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

ADAPTING TO A NEW NORMAL LIFE OF PEOPLE DURING
THE COVID 19 PERIOD: A CASE STUDY OF AFFECTED LAID OFF
EMPLOYEES IN KUANSATOR COMMUNITY BANGROOB SUB -
DISTRICT THUNGYAI DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE,
THAILAND

ธนเดช ชัยรักษา

Tanadet Chairaksa

สุธิรา ชัยรักษา เงินถาวร

Sutira Chairuksa Ngoenthaworn

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 และ 2) ศึกษาการปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 เป็นวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2) นายกหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (กำนัน) 4) เจ้าหน้าที่ อสม. 5) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และ 6) ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 จำนวนทั้งสิ้น 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

*Received 3 June 2021; Revised 22 June 2021; Accepted 24 June 2021

และสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 ได้รับผลกระทบหลายด้าน ได้แก่ 1.1) ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนได้รับความเดือดร้อนถูกเลิกจ้างงาน และมีภาระหนี้สินที่ต้องใช้จ่ายอยู่ 1.2) ด้านสังคม ความเป็นอยู่ของประชาชนเปลี่ยนแปลงในการใช้ชีวิตประจำวันที่ต้องคอยระมัดระวัง 1.3) ด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต ประชาชนมีความเครียดจากการรับรู้ข่าวสารจากจำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้นทุกวัน 1.4) ด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม และประเพณีที่เคยปฏิบัติสืบทอดต่อกัน ต้องมีการยกเลิกไป รวมถึงวันสำคัญทางศาสนา และ 2) การปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 มีการปรับตัว ได้แก่ 2.1) การประกอบอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริมให้พอกับรายจ่าย 2.2) การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดโดยใช้สื่อออนไลน์สร้างช่องทางการขายเพิ่ม 2.3) การเสริมสร้างสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจ ให้เข้มแข็งและมีสติ และ 2.4) การปรับวิถีการดำรงชีวิตใหม่ โดยเว้นระยะห่าง หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด งดการสังสรรค์ และควรสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน

คำสำคัญ: การปรับตัววิถีใหม่, โควิด-19, ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study the impact of the COVID-19 and 2) study people's adaptation to a new normal life during the covid-19 period. The study was qualitative research by document data analysis. Moreover, the tools used are in-depth interviews and focus group discussion by selecting a specific sample group. The data were collected by informants such as 1) officers of Tambon Health Promoting Hospital, 2) president of Tambon Administrative Organization or deputy president of Tambon Administrative Organization or related person, 3) Subdistrict Headman (Kumnan), 4) village health volunteers, 5) Community Development officer, and 6) people's affected by covid-19 total 15 persons, for content analysis and conclusion. It was found that: 1) the impact of the COVID-19 affected in many aspects such as 1.1) economic, people have suffered layoffs and have debt obligations 1.2) society, people's livelihoods have changed in their daily lives that need to be careful 1.3) healthy and mental, people are stressed from the perception of information from the increasing number of patients every day 1.4) culture and tradition that must be canceled including religious days, and 2) Adapting to a new normal life of people during the

covid-19 period such as 2.1) new occupation or additional occupation to meet expenses, 2.2) using online marketing strategies to create additional sales channels, 2.3) enhancing physical well-being, strong mind and conscious, and 2.4) adjusting a new normal of living by keeping distance, avoiding crowded places, refraining from socializing and should wear a mask every time you leave the house.

Keywords: New Normal, Covid-19, Affected Laid Off Employees

บทนำ

โรคโควิด-19 เป็นโรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด ไวรัสและโรคอุบัติใหม่นี้ไม่เป็นที่รู้จักเลยก่อนที่จะมีการระบาดในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนในเดือนธันวาคม ปี 2019 ขณะนี้โรคโควิด-19 มีการระบาดใหญ่ไปทั่ว ส่งผลกระทบแก่หลายประเทศทั่วโลก ในประวัติศาสตร์มนุษยเราได้ผ่านวิกฤตโรคระบาดมาแล้วหลายครั้ง แต่คงไม่มีครั้งไหนที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ สังคม และโลกได้ครอบคลุมมิติได้กว้างขวางได้เท่ากับ COVID-19 เพราะไวรัสตัวนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลให้เกิดความเจ็บป่วยสูญเสียในระดับบุคคลแล้วการระบาดของ coronavirus ยังส่งผลกระทบไปทั่วทุกมิติ และเกือบทุกประเทศ เนื่องจากนับแต่เราได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ แม้เส้นเขตแดนรัฐยังจะแบ่งโลกออกเป็นประเทศตามที่แสดงในแผนที่ แต่การติดต่อค้าขาย การไปมาหาสู่ รวมทั้งการสื่อสารบนโลกออนไลน์ ทำให้ผู้คนบนโลกถูกผูกไว้อย่างใกล้ชิด และผลกระทบของการสัมผัสทางตรงที่มาจากการสัมผัส และติดเชื้อ และผลกระทบทางใจที่มาจากการสื่อสารในโลกออนไลน์ที่ทำให้การรับรู้ข่าวสาร การตัดสินใจ และการตัดสินใจเกิดเป็นกระแสไปทั่วโลก และมีพลวัตที่รวดเร็ว รวมทั้งยังไม่มีใครคาดเดาได้ว่า วิกฤตการณ์ครั้งนี้จะยุติและผ่านพ้นไปเมื่อใด จากวิกฤติการระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกและความเหลื่อมล้ำทางสังคม การเจ็บป่วย เสียชีวิต การหยุดงาน หรือตกงาน ส่งผลไปสู่การสูญเสียรายได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบไปสู่ ค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน โดยการสูญเสียงานหรือเสียรายได้ี้จะมีโอกาสเกิดขึ้นกับคนที่มีฐานะยากจนที่เป็นแรงงานนอกระบบ (Informal Workers) มากกว่าคนที่มีรายได้แน่นอน จากงานประจำ และมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในประเทศด้อยพัฒนา/กำลังพัฒนา มากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว (สำนักงานที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี., 2563)

จากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) สร้างความเสียหายอย่างเป็นวงกว้างทั้งต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านสุขภาพระดับโลก (Global Health Security) เนื่องจากพบการระบาดของโรคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

และยังไม่สามารถควบคุมการระบาดของโรคได้ในหลายประเทศทั่วโลก (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564) นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่จะเพิ่มสูงขึ้นได้ผลกระทบในระยะสั้นเหล่านี้อาจส่งผลไปสู่ผลกระทบระยะยาว เช่น การที่ประเทศจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันและการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจในระยะยาว (Long-Term Economic Growth) เนื่องจากจะต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการป้องกันและรักษาเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ จนขาดแคลนทรัพยากรในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงเกิดการสูญเสียทางด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศที่จะต้องเจ็บไข้ได้ป่วยเรื้อรัง เช่น โรคที่เกี่ยวข้องกับปอด หรือการที่เด็กนักเรียนนักศึกษาจะต้องหยุดเรียน โดยเฉพาะในประเทศที่มีฐานะยากจนที่ระบบการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างระบบสาธารณสุขและระบบการศึกษายังไม่ครอบคลุมทั่วถึงนัก (สำนักงานที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี., 2563) ทั้งนี้ ประเทศไทยได้มีมาตรการ ในการควบคุมและป้องกันโรคโควิด-19 โดยได้มีศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ร่วมกับกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ในการรายงานและติดตามสถานการณ์ รวมทั้งในระดับพื้นที่การดำเนินงานโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ภายใต้ความร่วมมือของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข รายงานสถานการณ์ระบาดของโรคประจำวันเฉพาะจังหวัดที่มีการระบาดของโรคผ่านสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ตลอดจนถึงในระดับท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับพื้นที่คืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตลอดจนการเตรียมความพร้อมศักยภาพ และทรัพยากรของระบบบริการสุขภาพ การส่งเสริมการจัดการความรู้ การวิจัยและพัฒนา และการสื่อสารและประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อการจัดการกับการระบาดของโรคโควิด-19 (มูลนิธิเพื่อพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ, 2563)

ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่หนึ่งที่ประชาชนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นอย่างมาก โดยยอดจำนวนผู้ป่วยของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มียอดสูงมาก เพราะเป็นยอดข้อเท็จจริงที่ต้องยอมรับ เนื่องมาจากการตรวจเชิงรุกอย่างเข้มข้นทำให้มีการพบผู้ป่วยมากขึ้น และจากข้อมูลทั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พื้นที่ที่ชุมชนควนสะอาดเป็นพื้นที่หนึ่งที่พบผู้ป่วยร้อยละ 40 และอีก ร้อยละ 60 ยังไม่พบเชื้อ ซึ่งทางจังหวัดจะต้องเร่งควบคุมขั้นสูงสุด (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2564) จากสถิติผู้ติดเชื้อจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกใหม่ ในช่วงเดือนสิงหาคม 2564 ที่ผ่านมา ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับผลกระทบทั้งทางด้าน

เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น สถานศึกษาได้มีการขยายเวลาเปิดภาคเรียน การจัดกิจกรรมทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานศพ งานแต่งงาน ซึ่งมีการจำกัดจำนวนคนเข้าร่วมงานไม่เกิน 20 คน การปิดตลาดบางพื้นที่ภายในจังหวัดเป็นการชั่วคราว เป็นต้น ซึ่งเป็นส่งผลต่อความวิตกกังวลต่อผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม และมาตรการการเฝ้าระวัง การป้องกันดูแลสุขภาพของตนเองและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รวมทั้งกระบวนการทัศนสุขภาพใหม่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้คนในสังคมเกิดความตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผ่านการก่อตัวของการเปลี่ยนแปลงในปรากฏการณ์ทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อแนวคิดเรื่องสุขภาพทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมและวิถีชีวิตสุขภาพ และระดับมหภาค ได้แก่ โครงสร้างทางสังคมหลายประการ (พัชรินทร์ สิริสุนทร, 2558) จากสถานการณ์นี้ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และปรับตัวให้เข้ากับภาวะโควิด-19 ระบาด (สยามรัฐ, 2563) รวมถึงมาตรการช่วยเหลือประชาชนในโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ เช่น โครงการเราไม่ทิ้งกัน ผู้ประกันตนมาตรา 39 และ 40 การไฟฟ้า การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) และโครงการช่วยเหลือเกษตรกร (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาการปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะตอ ตำบลบางรูป อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ประชาชนสามารถปรับตัวจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 และเป็นแนวทางการช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะตอ ตำบลบางรูป อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาการปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะตอ ตำบลบางรูป อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขตการวิจัย

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ชุมชนควนสะอาด ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2) นายกหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (กำนัน) 4) เจ้าหน้าที่ อสม. 5) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน กลุ่มละ 2 คน และ 6) ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 จำนวน 5 คนจำนวนทั้งสิ้น 15 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 โดยตรง และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน และดูแลประชาชนที่ได้รับการระบาดของโรคโควิด-19

1.2 เนื้อหา ได้แก่ สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 การปรับตัวของประชาชนในช่วงโควิด-19 และบริบทชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการระบาดของโรคโควิด-19 ด้านภาษา และวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.67-1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าแบบสัมภาษณ์มีคุณภาพนำไปใช้ได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 และ 3) การปรับตัวของประชาชนในช่วงโควิด-19

3. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 (การสัมภาษณ์เชิงลึก) และระยะที่ 3 การปรับตัวของประชาชนในช่วงโควิด-19 (การสัมภาษณ์เชิงลึก) และสรุปโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เป็นการเปรียบจากมุมมองหลาย ๆ ด้านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะตอ ตำบลบางรูป อำเภอกงใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า

1. ด้านเศรษฐกิจคือ ประชาชนที่เป็นผู้ประกอบการ เช่น ร้านค้า ร้านอาหารได้รับความเดือดร้อน และผลกระทบคือ ต้องหยุดกิจการ ในส่วนของลูกจ้างโดนเลิกจ้างงาน แต่ยังมีภาระหนี้สินที่ต้องใช้จ่ายอยู่ ทำให้ต้องหางานทำ หรือประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายขึ้นมา สำหรับเกษตรกรมีผลกระทบด้านราคาผลผลิตค่อนข้างต่ำ

2. ด้านสังคมคือ ความเป็นอยู่ของประชาชนเปลี่ยนแปลงในการใช้ชีวิตประจำวันที่ต้องคอยระมัดระวัง ไม่อยู่ในที่มีผู้คนจำนวนมาก เบียดเสียดกัน มีการเว้นระยะห่างระหว่างกัน ไม่มีการสัมผัสระหว่างกัน งดการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ การจัดงานศพ งานแต่งงานก็ต้องจำกัดจำนวนคน เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งแพร่กระจายของโรคโควิด19 นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาต้องปรับการเรียนของนักเรียน และนักศึกษาเป็นรูปแบบการเรียนออนไลน์

3. ด้านสุขภาพคือ ด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต ประชาชนมีความเครียดจากการรับรู้ข่าวสารจากจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นทุกวัน การแพร่กระจายที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความเครียด และส่งผลกระทบด้านสุขภาพ รวมถึงการพบแพทย์ หรือไปโรงพยาบาลไม่สะดวกและปลอดภัย ทำให้หลาย ๆ คนไม่ไปพบแพทย์ตามที่นัดไว้

4. ด้านวัฒนธรรมคือ วัฒนธรรมและประเพณีที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมาหลายร้อยปี ต้องมีการยกเลิกไป เช่น ประเพณีสงกรานต์ที่มีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ การสาดน้ำสงกรานต์ ที่เคยเป็นประเพณีที่สนุกสนานก็ต้องงด งานบุญเดือนสิบเป็นช่วงเทศกาลที่มีการเดินทางกลับบ้านเพื่อเยี่ยมครอบครัว ก็ต้องงดเดินไปเพื่อเป็นการป้องกันการระบาดของโรคโควิด นอกจากนี้ วันสำคัญทางศาสนา เช่น วัดเข้าพรรษา วิสาขบูชา ที่ต้องไปวัดเพื่อฟังพระเทศนา เวียนเทียน ก็ต้องงดมีเพียงการสวดมนต์ออนไลน์ ที่ต้องมีการเวียนเทียนรอบโบสถ์ ก็กลายเป็นการเวียนเทียนแบบออนไลน์

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “สภาพทางด้านเศรษฐกิจมีรายได้ลดลงจากการหยุดกิจการ และได้นำเงินเก็บมาใช้ในการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อการอุปโภค บริโภคสินค้าต่าง ๆ” (ร้านอาหารที่ 1, 2564)

“ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก่อให้เกิดผลกระทบทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีความเครียด/วิตกกังวล และใช้ชีวิตอย่างหวาดระแวง” (เจ้าหน้าที่ อสม., 2564)

“ในด้านการศึกษาผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่ม เช่น ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน รวมถึงผู้ปกครองต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่มเพื่อให้ลูกหลานใช้ในการเรียนการสอนแบบออนไลน์” (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2564)

“ประชาชนมีการปรับการใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้นคือ มีการระมัดระวังตนเอง ไม่อยู่ในที่มีผู้คนจำนวนมาก มีการเว้นระยะห่างระหว่างกัน ไม่มีการสัมผัสระหว่างกัน และสวมแมสทุกครั้งที่ออกจากบ้าน” (รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล, 2564)

และ“การพบปะกับเพื่อนบ้าน/คนในชุมชนเพื่อนัดประชุมต้องงดไป การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในชุมชน เช่น งานบุญประเพณี งานศพ งานแต่งงาน และวันสำคัญทางศาสนาต้องจำกัดจำนวนคนที่เข้าร่วม และบางงานก็ต้องเลื่อนออกไปก่อน” (เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (ก้านัน), 2564)

การศึกษาการปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มสรุปได้ ดังนี้

1. การประกอบอาชีพใหม่ / อาชีพเสริมคือ มีการประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการทำงานประจำ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย บางครอบครัวมีการประกอบอาชีพเสริมหลายอย่างด้วยกัน เช่น การเลี้ยงสัตว์ภายในสวนยาง การปลูกผักเพื่อไว้รับประทานและขาย

2. การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดโดยการใช้สื่อออนไลน์คือ มีการปรับเปลี่ยนวิธีการขายของจากที่ขายแบบมีหน้าร้านให้กับลูกค้าโดยตรง เปลี่ยนมาขายแบบออนไลน์ บริการจัดส่งให้ลูกค้าแบบถึงที่ หรือแบบส่งผ่านบริษัทขนส่ง เพื่อให้ลูกค้าได้เข้าถึงการซื้อสินค้าได้หลายช่องทาง เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เพื่อให้ลูกค้าได้เข้ามาเลือกซื้อ ในกรณีที่อยู่ภายในชุมชนมีการส่งให้ถึงที่บ้าน

3. การเสริมสร้างสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจคือ การปรับตัวของประชาชนในช่วงโควิด-19 ต้องมีสติและอยู่กับปัจจุบันมากขึ้น โดยการตั้งใจ ทำความเข้าใจ ค้นพบตัวตนในมุมใหม่ การได้อยู่กับตัวเองมากขึ้น เช่น ทำอาหารทานเอง ติดตามข่าวสารแต่พอดี หากเสพข่าวสารเกี่ยวกับโควิด-19 มากเกินไปอาจทำให้เกิดความวิตกกังวลได้ รวมถึงมีการให้ความรู้ในการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์

4. การปรับวิถีการดำรงชีวิตยุคใหม่คือ มีการปฏิบัติตามแนวทางสังคมยุคใหม่ โดยการเว้นระยะห่าง หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด งดการสังสรรค์ มีการสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน หากไม่จำเป็นก็จะไม่ออกจากบ้าน ไม่ไปในสถานที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอกงหรา จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากสถานประกอบการ ร้านอาหาร ร้านค้าต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินกิจการได้ตามปกติ และบางส่วนโดนเลิกจ้างงาน แต่ยังคงต้องรับสภาพหนี้สิน ด้านสังคม ประชาชนเปลี่ยนแปลงในการใช้ชีวิตประจำวันที่ต้องคอยระมัดระวัง ไม่อยู่ในที่มีผู้คนจำนวนมาก งดการจัดงานและจำกัดจำนวนคน ด้านสุขภาพ ด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต ประชาชนมีความเครียดจากการรับรู้ข่าวสารผู้ป่วยที่ติดเชื้อเพิ่มขึ้นทุกวัน และเมื่อมีการพบแพทย์ต้องเลื่อนนัดออกไปก่อน และด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมและประเพณี กิจกรรมที่เคยปฏิบัติสืบทอดต้องมีการยกเลิกไปเพื่อป้องกันการระบาดของโรคโควิด เนื่องจากไม่สามารถรวมตัวได้และเป็นความเสี่ยงของการติดเชื้อ ดังที่ ศรุตานนท์ ขอบประดิษฐ์ กล่าวว่า วิฤตการณ์ของเชื้อไวรัสผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โดยจะแสดงอาการตั้งแต่ระดับความรุนแรงน้อย ได้แก่ คัดจมูก เจ็บคอ ไอ และมีไข้ โดยในบางรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการปอดบวมหรือหายใจลำบากร่วมด้วยบางรายเสียชีวิตได้แต่พบไม่บ่อยนัก เกิดการสูญเสียทางด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศ เมื่อคนไม่สามารถเดินทางออกจากบ้านได้ ธุรกิจจำนวนมากจึงได้ รับผลกระทบโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจค้าขาย ธุรกิจท่องเที่ยว ฯลฯ ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา บริษัทและห้างร้านจำนวนมากต้องทยอยปิดตัว และในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อม โรคอุบัติใหม่ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตอย่างฉับพลัน ความหมายของ “New Normal เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่เพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่น คนที่ยังไม่ติดก็จะระวังตัว มีการใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือให้ถูกต้อง ไม่เอามือไปสัมผัสบริเวณใบหน้า มีระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ใช้ชีวิตในพื้นที่ส่วนรวม มีระยะห่างประมาณ 2 เมตร สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและจะเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของเราไปอีกนาน (ศรุตานนท์ ขอบประดิษฐ์, 2563) สุปัตรา รุ่งรัตน์ กล่าวถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและ สังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการปรับตัวโดยการสวมหน้ากากอนามัยเพื่อไม่ให้รับเชื้อโควิด-19 ล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังปรุงอาหารพกแอลกอฮอล์เจลบางครั้ง และเว้นระยะเพื่อลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะโดยเห็นว่าวิธีดังกล่าวช่วยลดโอกาสการระบาดของโรคโควิด-19 ได้ปาน

กลาง (สุพัตรา รุ่งรัตน์, 2564) อีกทั้ง จารุวรรณ กิตตินราภรณ์ ได้กล่าวว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการประกอบอาชีพและปัจจัยการมีรายได้ที่แตกต่างกัน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบจากการลดลงของรายได้มักจะไม่ค่อยเปิดรับข่าวสาร เนื่องจากอาจจะนำไปสู่สภาวะทางจิตที่แย่ง ความเครียดอาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายในการระบาดช่วงแรก กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อ อินเทอร์เน็ตมากที่สุด (จารุวรรณ กิตตินราภรณ์, 2564)

จากการศึกษาการปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 กรณีศึกษา **ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอกงใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช** มี 4 ด้าน ได้แก่ด้านการประกอบอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริม ประชาชนมีการประกอบอาชีพหลักคือ อาชีพกรีดยาง และมีอาชีพเสริมคือ การเลี้ยงสัตว์ การปลูกผักเพื่อไว้รับประทานและขาย ด้านการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดโดยการใช้สื่อออนไลน์ มีการปรับเปลี่ยนวิธีการขายเดิมมีหน้าร้านให้กับลูกค้าโดยตรงก็เปลี่ยนเป็นขายแบบออนไลน์ ด้านการเสริมสร้างสภาวะทางร่างกาย และจิตใจ ประชาชนมีสติและอยู่กับปัจจุบันมากขึ้นคือ ตั้งสติ ทำความเข้าใจ และอยู่กับตัวเองมากขึ้น และด้านการปรับวิธีการดำรงชีวิตยุคใหม่ มีการปฏิบัติตามแนวทางสังคมยุคใหม่ โดยการเว้นระยะห่าง หลีกเลี่ยงสถานที่แออัดงดการสังสรรค์ มีการสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน เนื่องจากเป็นการป้องกัน ดูแลสุขภาพของตนเองและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ดังที่ ศรุตานนท์ ชอบประดิษฐ์ ได้กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตอย่างฉับพลัน ความหมายของ “New Normal” เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตปกติรูปแบบใหม่เพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่น คนที่ยังไม่ติดก็ระวังตัว มีการใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือให้ถูกต้อง ไม่เอามือไปสัมผัสบริเวณใบหน้า มีระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ใช้ชีวิตในพื้นที่ส่วนรวมมีระยะห่างประมาณ 2 เมตร สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและจะเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของเราไปอีกนาน หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ต้องทำตลอดไป เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดโรคทางเดินหายใจอื่น ๆ โดยเฉพาะโควิด-19 (ศรุตานนท์ ชอบประดิษฐ์, 2563) และระวิ แก้วสุกใส และคณะ กล่าวว่า ประชาชนในจังหวัดนราธิวาสมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่เพื่อป้องกันโรคโควิด -19 ประกอบด้วย การสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือและการหลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ชุมชน อยู่ในระดับมาก และมีวิธีการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมคือ วิธีการพูดคุยกันแบบเว้นระยะ รวมถึงมีการปรับตัวด้านเศรษฐกิจคือ การสร้างอาชีพใหม่ เช่น เปลี่ยนจากการขายสินค้าเฉพาะหน้าร้านเท่านั้นเปลี่ยนเป็นการขายสินค้าออนไลน์ และมีการวางแผนการใช้เงินของครัวเรือน (ระวิ แก้วสุกใส และคณะ, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบ ถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจผู้ประกอบการได้รับความเดือดร้อนต้องหยุดกิจการ ส่วนของลูกจ้างโดนเลิกจ้างงาน แต่ยังมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ 2) ด้านสังคม ปรับการใช้ชีวิตประจำวันที่ต้องคอยระมัดระวัง ไม่อยู่ในที่มีผู้คนจำนวนมาก มีการเว้นระยะห่างระหว่างกัน และสถาบันการศึกษาต้องปรับการเรียนแบบการเรียนออนไลน์ 3) ด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต มีความเครียดจากการรับรู้ข่าวสารจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อ และการพบแพทย์ หรือไปโรงพยาบาลรู้สึกไม่สะดวกและปลอดภัย และ 4) ด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมและประเพณีที่เคยปฏิบัติสืบทอดต่อกันต้องมีการยกเลิกไป และวันสำคัญทางศาสนาต้องงดมีเพียงการสวดมนต์ออนไลน์ การปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ 1) การประกอบอาชีพใหม่ / อาชีพเสริม มีการเลี้ยงสัตว์ภายในสวนยาง การปลูกผักเพื่อไว้รับประทานและขาย 2) การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดโดยการใช้สื่อออนไลน์ มีการปรับเปลี่ยนวิธีการขายแบบออนไลน์ บริการจัดส่งให้ลูกค้าแบบถึงที่ หรือแบบส่งผ่านบริษัทขนส่ง 3) การเสริมสร้างสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจ โดยการตั้งสติทำความเข้าใจกับสถานการณ์ และ 4) การปรับวิถีการดำรงชีวิตยุคใหม่ โดยการเว้นระยะห่าง หลีกเลี้ยงสถานที่แออัด งดการสังสรรค์ มีการสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดหาอาชีพสำหรับผู้ตกงานที่กลับมายังภูมิลำเนาของตนเอง 2) ด้านสังคมควรปฏิบัติตามคำแนะนำในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัด และ 3) ด้านสุขภาพ หน่วยงานภาครัฐควรจัดหาอุปกรณ์ในการป้องกันแก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์แก่ประชาชน และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ไวรัสโควิด 19 ต่อการปรับตัวในองค์การบริหารภาครัฐ 2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวในการจัดการองค์กร และ 3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในช่วงวิกฤตการณ์ไวรัสโควิด 19

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การปรับตัววิถีใหม่ของประชาชนในช่วงโควิด-19 กรณีศึกษา ผู้ได้รับผลกระทบถูกเลิกจ้างงาน ชุมชนควนสะอาด ตำบลบางรูป อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผศ. ดร.สุธีรา ชัยรักษา เงินถาวร อาจารย์ ดร. จิตติมา ดำรงวัฒนะ และอาจารย์อุดมศักดิ์ เดโชชัย

อาจารย์ผู้ให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ข้อคิดและให้งานวิจัยชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์ไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงตามระเบียบวิธี จึงทำให้งานวิจัยขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์และแนะนำข้อเสนอแนะอื่น ๆ จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จสุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจและให้คำแนะนำและกำลังใจเสมอมาจนในการศึกษาในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2564 จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>
- จารุวรรณ กิตตินราภรณ์. (2564). การใช้สื่อกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปกติใหม่ด้านสุขภาพ ในช่วงการระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid-19): กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 25(1), 15-34.
- เจ้าหน้าที่ อสม. (15 มกราคม 2564). ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19. (ธนเดช ชัยรักษา, ผู้สัมภาษณ์)
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (ก้านัน). (7 กุมภาพันธ์ 2564). ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19. (ธนเดช ชัยรักษา, ผู้สัมภาษณ์)
- นายกองค์การบริหารส่วนตำบล. (20 มกราคม 2564). ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19. (ธนเดช ชัยรักษา, ผู้สัมภาษณ์)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. (2558). ความรู้ อารมณ์และสุขภาพ: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. (2563). รายงานโครงการพัฒนากอบยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขเพื่อตอบสนองต่อการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล. (6 กุมภาพันธ์ 2564). ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19. (ธนเดช ชัยรักษา, ผู้สัมภาษณ์)
- ระวี แก้วสุกใส และคณะ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการรับรู้กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแบบวิถีใหม่ เพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนจังหวัดนราธิวาส. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 8(2), 67-79.

- ร้านอาหารที่ 1. (6 กุมภาพันธ์ 2564). ผลกระทบที่ได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19. (ธนเดช ชัยรักษา, ผู้สัมภาษณ์)
- ศรุตานนท์ ขอบประดิษฐ์. (2563). วิฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร Covid 19 Crisis Affect Social Change. วารสารชัยภูมิปริทรรศน์, 3(2), 1-14.
- สยามรัฐ. (2563). ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และปรับตัวให้เข้ากับภาวะโควิด-19 ระบาด. เรียกใช้เมื่อ 19 ตุลาคม 2563 จาก <https://siamrath.co.th/n/165053>
- สำนักงานที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. (2563). โควิด-19. เรียกใช้เมื่อ 19 ตุลาคม 2563 จาก <https://ostdc.org/th/news/wyudycoz5plhz95hicd19 soyca1al1n>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 และโครงการภายใต้กรอบวงเงิน 4 แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก.กู้เงินฯ 1 ล้านล้านบาท. เรียกใช้เมื่อ 19 ตุลาคม 2563 จาก <http://nsc.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2020/07/.pdf>
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2564). สถานการณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช. เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2564 จาก <https://www.nakhonsihealth.org>
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเฟื่องฟ้า พรินติ้ง.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์. (2564). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลาจังหวัดยะลา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(2), 160-174.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสังคมพัฒนาศาสตร์

วารสารสังคมพัฒนาศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการ ด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภท บทความวิจัย และ บทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนาศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร สังคมพัฒนาศาสตร์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ สาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษารวมถึงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3. การจัดเตรียมบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวน 300 - 350 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 - 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3 - 5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับเนื้อหาสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) **สรุป (Conclusion)/ข้อเสนอแนะ (Recommendation)** ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) **กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement)** (เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

9) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. รูปแบบการอ้างอิงเอกสารทางวิชาการ

การอ้างอิงในบทความ เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าใน

การตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

4.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด - ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่าง เช่น ธรรมนูญตำบล หมายถึง กติการ่วม ข้อตกลงร่วมของคนในชุมชนที่เกิดจาก สำนึกของคนในตำบลที่มาอยู่ร่วมกันและสามารถกำหนดเป้าหมายอนาคตของตนเองตามวิถีชีวิตแห่งจิตสำนึกร่วม โดยการบูรณาการทุนชุมชนสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการตนเองของตำบล การทำธรรมนูญ จึงมีองค์ประกอบส่วนระดับและกระบวนการหลายขั้นตอน มีเรียกว่า ธรรมนูญ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือระเบียบชุมชน เป็นต้น มีหัวใจสำคัญของธรรมนูญนั้นอยู่ที่การจัดรูปแบบของอำนาจใหม่ให้เกิดปฏิบัติการเกิดการยอมรับร่วมกันในเงื่อนไข กฎเกณฑ์ และมาตรการการควบคุมต่าง ๆ (สำนักสนับสนุนสภาพองค์กรชุมชน, 2559) นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตของประชากรไทยและสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก ส่งผลให้ประเทศชาติมีความรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชากรไทยมีความสุขกาย และมีความพอใจกับวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมไทยในปัจจุบันโดยทั่วไปมีความเสื่อมในด้านศีลธรรมและคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ประชากรมีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยตามกระแสบริโภคนิยมและวัตถุนิยม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2556)

ในกรณีที่ต้องการอ้างคำกล่าว หรือต้องการยกผลการวิจัยของนักวิจัยมายืนยัน มีรูปแบบการอ้างอิงดังนี้ คือ หลังชื่อผู้เขียน ครั้งแรก ยังไม่ต้องใส่ปี พ.ศ. แต่ให้ใส่หลังจากเนื้อความจบแล้วแทน ตัวอย่างเช่น

ดังผลการวิจัย อนุรักษ์กานต์ โสภณโสตร์ พบว่า การเจริญเติบโตในนักเรียนอายุ 6 - 12 ปี จำนวน 1,492,089 คน จาก 76 จังหวัด นักเรียนมีภาวะอ้วน จำนวน 187,000 คน เตี้ย จำนวน 254,620 คน และผอม จำนวน 99,112 คน ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ นักเรียนที่เตี้ยและผอม จะมีสติปัญญาด้อย เรียนรู้ช้า ภูมิต้านทานโรคต่ำ ติดเชื้อได้ง่าย นักเรียนที่มีภาวะอ้วน เสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น (อนุรักษ์กานต์ โสภณโสตร์, 2559)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกล่าวถึงชื่อครั้งแรกจะยังไม่ระบุ ปี พ.ศ. ตามหลังแต่จะมารระบุ (ชื่อ-นามสกุล, ปี พ.ศ.) หลังจากเนื้อความจบแล้ว

การกรอกข้อมูลอ้างอิงระบบนาม - ปีจะต้องดำเนินการกรอกในฟังก์ชันการอ้างอิงของโปรแกรม Microsoft Word 2013 ขึ้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

4.1.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น เนื้อหาสาระเกี่ยวกับอนัตตลักษณะสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 โดยมีใจความสำคัญของพระสูตรว่า "ภิกษุทั้งหลาย รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตาภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้ รูป เวทนา สัญญา สังขารวิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ในรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณของเราจะเป็นอย่างนี้ อย่าได้เป็นอย่างนั้น ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณเป็นอนัตตา ฉะนั้น จึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้ในรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของเราจะเป็นอย่างนี้ อย่าได้เป็นอย่างนั้น" (วิ.ม.(ไทย) 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), (2550)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล, 2564)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และคณะ, 2564)

5) พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย ให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562)

6) ออนไลน์ ให้ระบุชื่อผู้เขียน หรือชื่อหน่วยงานหรือองค์กร หรือระบุชื่อเว็บไซต์ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูพรหมเขตตคณารักษ์, 2564), หรือ (กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564), หรือ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564)

7) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาไทยให้ใช้ ก ข ค ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ก), (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ข), (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ค)

8) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด หรือให้ใช้นักวิชาการที่เป็นที่รู้จักของวงการวิชาการทั่วไปมากที่สุด ซึ่งในกรณีนี้เรียกว่า “การอ้างอิงซ้อน” การอ้างอิงซ้อนสามารถอ้างอิงซ้อนได้ไม่เกิน 3 รายการ เช่น การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม คนที่ได้รับการศึกษาจะทำให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม (Dewey, J. 1965); (พุทธทาสภิกขุ, 2549); (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2555) เป็นต้น

4.1.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Dewey, J., 1965)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Vogler, R. & Huber, B., 2008)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keller, K. L. et al., 2008)

4) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ A B C ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (Khongkhawai, S., 2021A), (Khongkhawai, S., 2021B), (Khongkhawai, S., 2021C),

5) กรณีการอ้างอิงซ้อน ให้ใช้หลักการเดียวกันกับภาษาไทย

4.2 การอ้างอิงเอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม (หัวข้อเอกสารอ้างอิง)

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สุรางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10).

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่ย่าง).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์- เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ/ใน ชื่อสารานุกรม/(หน้า). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ใน บทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92 - 115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เสกสรรค์ กิตติวสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

วชิราวรรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพหุระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขต
ดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. //(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). //ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. //(ชื่อผู้
สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย
(คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่เผยแพร่). // ชื่อเรื่อง. //เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรม
ส่งเสริมการเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id
Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand
Report 2019-20. Retrieved December 21, 2020, from <https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อเรื่อง(ถ้ามี). //ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือน
ปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่
1391 (14 ตุลาคม 2548).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณา
ความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า
21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.
- พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สีนประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทาง
อาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.
- ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ
ณ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
(หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- เสกสรร กิติทวีสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.
- วชิรารรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตือ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ใน
สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพหุ
ระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎี
นิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขต
ดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย
(คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรม
ส่งเสริมการเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก
https://smce.doae.go.th/smcce1/report/select_report_smce.php?report_id
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่
1391 (14 ตุลาคม 2548).
- Browder, D. M. et al. (2001). Reviewing resources on self-determination: A map
for teachers. Remedial and Special Education, 22(4), 233-244.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York:
Harper Collins. Publishers
- Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand
Report 2019 - 2020. Retrieved December 21, 2020, from
<https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์
ของวารสารสังคมพัฒนาศาสตร์ได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JSSD> เมื่อส่ง
เข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : suriya.sur@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสาร สังคมพัฒนาศาสตร์

บทความต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ให้นำส่งในรูปแบบของไฟล์
เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2013 หรือมากกว่า ความยาวของบทความ
ต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความ

เบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมพัฒนศาสตร์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิงค์วารสารฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt) ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยที่พบตาม
วัตถุประสงค์ สั้น ๆ ได้ใจความ

คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) แปลเนื้อความให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

Keywords: 3 - 5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมา โดยกว้าง ๆ พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ) พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่ต้องการศึกษา (พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล)

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt)..... ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล

..... กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16.pt) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอธิบายยาวเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยหรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt)

คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

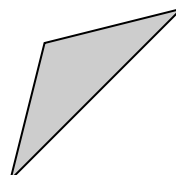
...(16 pt)

Keywords: 3 - 5 words

บทนำ (18 pt)

.....(16 pt).....

เนื้อหา (18 pt)

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

